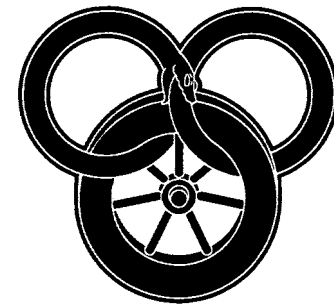

ROBERT DŽORDAN

Raskršće sumraka

Deseta knjiga u serijalu Točak vremena

Preveo
Ivan Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Robert Jordan

CROSSROADS OF TWILIGHT

Book Ten of The Wheel of Time

Copyright © 2003 by The Bandersnatch Group, Inc.

Cover Copyright © Sweet, Darrell via Agentur Schlück, GmbH

Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za Harijet,
tada, sada i uvek.*

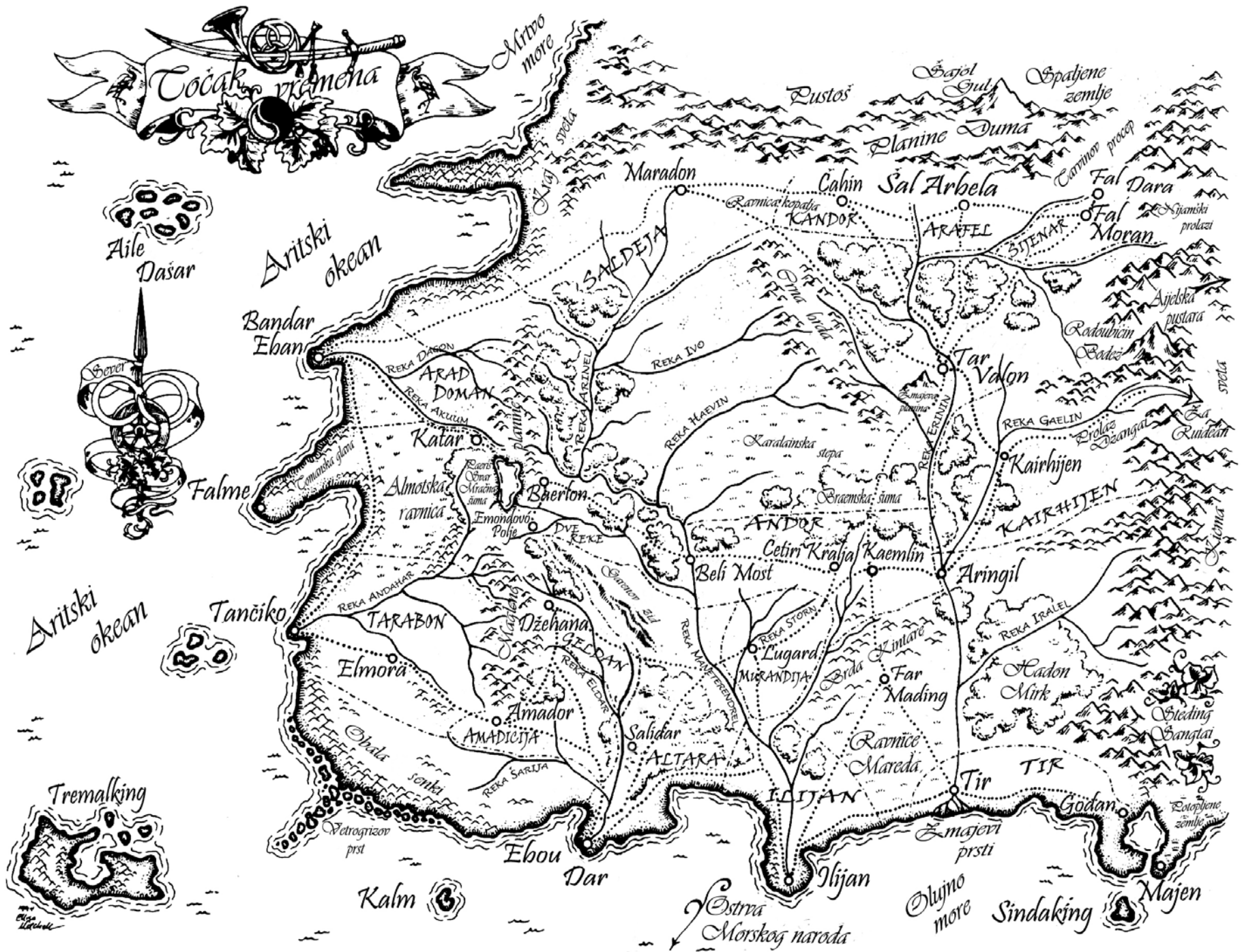
SADRŽAJ

MAPE	11
Prolog: Belasanje Šare	13
1. Vreme za polazak	81
2. Dva kapetana	97
3. Lepeza boja	110
4. Priča o lutki	130
5. Iskivanje čekića	142
6. Miris sna	160
7. Kovačka slagalica	172
8. Komešanje boja	185
9. Zamke	201
10. Plameni svetionik	225
11. Priča o dugovima	241
12. Pogodba	256
13. Visoka sedišta	270
14. Šta znaju Mudre	284
15. Zgušnjavanje tame	303
16. Predmet pregovora	330
17. Tajne	346
18. Razgovor sa Sijuan	368

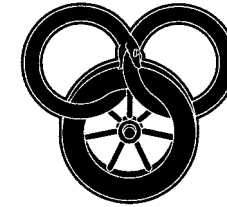
19. Iznenadenje	384
20. U noć	405
21. Beleg.	422
22. Jedan odgovor	439
23. Ukrasi.	445
24. Jačanje oluje.	459
25. Kada nositi dragulje	473
26. U So Haboru	483
27. Ono što se mora učiniti	495
28. Ružini pupoljci	509
29. Nešto treperi	531
30. Šta sve Štap zakletvi može	549
Epilog: Odgovor	573

„I desiće se u danima kada mračni lov bude jezdio, kada desnica klone i kada levica zaluta sa pravog puta, kad čovečanstvo bude pred Raskršćem sumraka da sve što jeste, sve što je bilo i sve što će biti stoji na vrhu mača, dok vetrovi Senke duvaju.“

Odlomak iz *Zmajskih proročanstava* za koji se smatra da ga je preveo Džaim Čarin, poznat kao Džain Lakonogi, neposredno pre nego što je nestao.

PROLOG

Belasanje Šare

Rodel Ituralde mrzeo je da čeka, mada je dobro znao da se vojnički život uglavnom sastoji od čekanja. Čekaš na narednu bitku, da se neprijatelj pokrene, da negde pogreši. Posmatrao je šumu okovanu zimom nepomičan, kao da je i sam drvo. Sunce je bilo na pola puta do zenita i nimalo nije zračilo toplotom. Dah mu se ledio ispred lica i mrazom pokrivaao uredno potkresane brkove i crno lisičje krzno kojim mu je kukuljica bila opervažena. Bilo mu je drago što mu kalpak visi o jabuci sedla. Oklopni prsni zadržavao je hladnoću i prenosio ju je kroz kaput i sve slojeve vune, svile i platna ispod njega. Čak je i Strelino sedlo bilo hladno, kao da je beli škopac sazdan od zaleđenog mleka. Da je stavio kalpak, mozak bi mu se pomutio od hladnoće.

Zima je okasnila u Arad Domanu, prilično okasnila, ali kada je naposljetku stigla – osvetila se za sve to kašnjenje. Od letnje vreline, koja je potpuno neprirodno trajala sve do kasne jeseni, do zimskih mrazeva za manje od mesec dana. Lišće koje je preživelo dugu letnju sušu sledilo se pre nego što je stiglo da promeni boju i sada se presijavalo na jutarnjem suncu kao nekakvi neobični, ledom pokriveni smaragdi. Konji dvadesetak oružnika oko njega povremeno su kopitima kopali duboki sneg. Za njima je bilo dugo jahanje, a pred njima još dalji put, bez obzira na to hoće li taj dan poći po dobru ili po zlu. Tmurni oblaci valjali su se nebom prema severu. Nije morao da osluškujе

svoj osećaj za vreme da bi znao kako će pre sumraka postati ledeno. Nemaju izbora nego da dotad nađu neko sklonište.

„Pretprošle godine zima je bila gora, zar ne, milostivi?“ tiho upita Džalam. Visoki mladi zapovednik umeo je da čita Ituraldeu misli, a glas mu se nosio tako da ga i ostali čuju. „Svejedno, pretpostavljam da bi neki ljudi sada već sanjarili o kivanom vinu. Naravno, ne ova bagra. Pravo je čudo kako su trezveni. Čini mi se da svi piju čaj – i to hladan. Samo da imaju brezove grane, sad bi se svi do jednog skinuli da se kupaju u snegu.“

„Moraće još neko vreme istrpeti s odećom na sebi“, suvo odgovori Ituralde, „ali ako budu imali sreće, možda će večeras piti hladan čaj.“ Nekoliko njih malčice se zasmeha na te njegove reči. Ali tiho. Pažljivo je odabrao te ljude i znali su šta znači praviti buku u pogrešno vreme.

I njemu bi prijao pehar kivanog vina, pa makar i čaja. Ali mnogo je prošlo otkad su trgovci poslednji put doneli čaj u Arad Doman. Dosta je prošlo otkad je ijedan strani trgovac putovao dalje od granice sa Saldejom. Dok vesti iz spoljnog sveta stignu do njega, ubajate se kao hleb koji stoji mesec dana, ako već nisu samo obične glasine. Ali to i nije tako bitno. Ako je Bela kula zaista podeljena, ili ako se muškarci koji mogu da usmeravaju zaista okupljaju u Kaemlinu... pa, svet će morati nekako da istrpi bez Rodela Ituraldea sve dok Arad Doman ne zaceli. Trenutno je Arad Doman i više nego dovoljan svakom pametnom čoveku.

Ponovo je u sebi razmotrio naredbe koje je po svojim najbržim glasnicima odaslao svim plemićima odanim kralju. Mada podeljeni zbog zle krvi i starih zavada, i dalje im je bar to bilo zajedničko. Okupiće svoje vojske i pojahati kada stignu naredbe od Vuka – bar dok je on u kraljevoj milosti. Čak će se na njegovu naredbu sakriti u planinama i čekati. O, kopraće se zbog toga, a neki će ga psovati, ali pokoriće se. Znaju oni da je Vuk dobijao bitke. Štaviše, znaju da je dobijao i ratove. Kada misle da ih on ne čuje, zovu ga Mali Vuk, ali on ni najmanje ne mari za njihove primedbe o njegovom stasu – pa ne baš mnogo – sve dok jašu kada i kuda im on kaže.

Uskoro će krenuti u brzo i naporno jahanje, da postave klopku koja će mesecima čekati dok plen ne upadne u nju. Neizvesno je to što on namerava. Zamršeni planovi umeju da se raspadnu na razne načine, a taj njegov plan sastoji se od slojeva u slojevima. Ako mu ne pođe za rukom da obezbedi mamac, sve će propasti i pre nego što počne. Ili ako neko ne poslušá njegovo naređenje da se kraljevi glasnici izbegavaju. Doduše, svi su dobro znali razloge zbog kojih je tu naredbu dao i čak su ih i najtvrdoglaviji razumeli i delili s njim, premda je malo njih bilo spremno da o tome razgovara. Što se njega tiče, on je hitao kao avet nošena olujom otkad je primio Alsalamovu

poslednju zapovest. Presavijenu hartiju ušuškao je u rukav tačno iznad blede čipke uvučene u oklopnu rukavicu. Preostala im je samo jedna prilika, veoma slaba prilika, da spasu Arad Doman. I možda i da spasu Alsalama od njega samoga pre nego što Savet trgovaca odluči da ga svrgne s prestola i mesto njega postavi nekoga drugog. Već duže od dvadeset godina bio je dobar vladar. Svetlost dala da bude ponovo.

S juga se začu glasan prasak i Ituraldeova šaka polete ka balčaku dugog mača. Začu se i tiha škripa kože i metala kada se i ostali latiše svog oružja. A onda – tišina. Šumom je vladao mir kao u zaleđenoj grobnici. To je samo grana popustila pod težinom snega što je napadao po njoj. Trenutak kasnije, Ituralde se lagano opustio – onoliko koliko je to bilo moguće otkad su na sever došle priče o tome kako se Ponovorođeni Zmaj pojavio na nebu iznad Falmea. Možda je taj čovek zaista Ponovorođeni Zmaj i možda se zaista pojavio na nebu, ali šta god da je zapravo istina te su priče pronele požar Arad Domanom.

Ituralde je bio siguran da je mogao utiliti tu vatru samo da su mu određene ruke. Takvo razmišljanje nije bilo hvalisanje. Dobro je znao šta može postići u bici, pohodu ili ratu. Ali sve otkad je Savet rešio da će kralj biti bezbedniji ako krišom ode iz Bandar Ebana, Alsalam kao da je umislio da je otelotvorenje Artura Hokvinga. Njegov potpis i pečat stajali su na desetinama zapovesti koje su kao bujica hrlile iz mesta gde ga je Savet sakrio, gde god to bilo. Čak ni Ituraldeu nisu hteli da kažu gde je to. Sve i jedna žena u Savetu krenula bi da izbegava odgovor čim bi on pomenuo gde je kralj. Skoro je poverovao da ni one ne znaju gde je Alsalam. Naravno, to je potpuna besmislica. Kralja Savet neprestano drži na oku. Ituralde je oduvek bio ubeđen da se trgovačke kuće previše mešaju, ali sada je žarko želeo da upravo to urade. Potpuna je zagonetka zašto trgovci čute, jer kralj koji šteti trgovini obično se ne zadržava dugo na prestolu.

On se držao zakletvi koje je dao, a Alsalam mu je sem toga bio i prijatelj, ali naredbe koje je kralj slao nisu mogle biti bolje sročene da bi se izazvao potpuni metež. A nisu se mogle ni zanemariti. Alsalam je kralj – ali zapovedio je Ituraldeu da što je brže moguće pođe na sever i suprotstavi se ogromnoj skupini Zmajuzakletih za koju je Alsalam navodno saznao od svojih tajnih uhoda, pa je deset dana kasnije – kada se ispostavilo da Zmajuzakletih nigde nema – stiglo novo naređenje da se pođe na jug, opet što je moguće brže, protiv druge skupine od koje takođe nije bilo ni traga ni glasa. Naređeno mu je da sve svoje snage usredsredi na odbranu Bandar Ebana kada bi napad iz tri pravca sve završio i da ih podeli kada bi jedan silovit udarac postigao isto, da pretražuje područje za koje je znao da su ga Zmajuzakleti napustili i da

se udaljava od mesta gde su, to pouzdano zna, digli bivak. Da stvari budu još gore, Alsalamove naredbe često su išle pravo u ruke moćnim plemićima koji bi trebalo da slede Ituraldea, pa je Mačir išao u jednom pravcu, Tikal u drugom a Raman u trećem. Četiri puta se desilo da dođe do bitaka prsa u prsa, kada su delovi vojske nasrtali noću jedni na druge, postupajući po izričitim kraljevim zapovestima i ne očekujući pred sobom nikoga sem neprijatelja. Za sve to vreme Zmajuzakleti su dobijali na brojnosti i samopouzdanju. Ituralde je i pobeđivao – kod Solandžea i Masina, kod jezera Somal i Kandelmara – lordovi Katara naučili su da proizvode svojih rudnika i kovačnica ne prodaju neprijateljima Arad Domana – ali zbog Alsalamovih naredbi uvek bi se protračilo sve što bi on stekao.

Međutim, ova poslednja naredba bila je drugačija. Kao prvo, Sivi čovek ubio je gospu Tuvu u pokušaju da je spreči da dođe do njega. Nije znao zašto bi se Senka te zapovesti plašila više od neke druge, ali to jeste bio razlog da pohita, pre nego što do njega stigne neko drugo Alsalamovo naređenje. Ta zapovest je otvarala mnoge mogućnosti i pažljivo je razmotrio sve do jedne koja mu se ukazivala. Ali sve dobre prilike počecće tu i tog dana. Kada čoveku preostanu samo mali izgledi da uspe, mora ih ugrabiti.

U daljini se začu oštar krik snežne zebe, pa drugi i treći. Sklopivši šake oko usana, Ituralde ponovi tri oštra zova. Nekoliko trenutaka kasnije, iz šume izroni čupavi uškopljeni zelenko, s jahačem ogrnutim belim plaštom prošaranim crnilom. Da su čovek i konj stajali mirno, bilo bi ih vrlo teško videti među snegom pokrivenim drvećem. Jahač potera konja do Ituraldea. Zdepasti čovek beše naoružan samo kratkim mačem i lukom u navlaci, a tobolac je privezao za sedlo.

„Milostivi, izgleda da su svi došli“, reče tim svojim trajno promuklim glasom i smaknu kapuljaču s glave. Neko je pokušao da obesi Dondžela u njegovim mlađim danima, mada se razlog tome kroz godine zaboravio. Ono malo kratko ošišane kose što mu je ostalo bilo je prljavosedo. Povez od tamne kože preko desnog oka beše uspomena na još jedan mladalački nestašluk. Ali čovek je najbolji izviđač kojeg je Ituralde u svom životu video, pa imao jedno ili dva oka. „U svakom slučaju, većina“, nastavio je. „Postavili su dva obruča stražara oko kolibe, jedan u drugom. Vide se s milje, ali niko ne može da se približi a da ovi u kolibi to ne čuju na vreme da umaknu. Sudeći po tragovima, nisu povelili više ljudi nego što ste vi kazali da mogu, ili makar ne znatno više. Naravno“, dodade suvo, „svejedno ste prilično nadjačani.“

Ituralde klimu. Ponudio je belu traku i ljudi s kojima će se naći prihvatili su je. Tri dana koliko su se ljudi pod Svetlošću svojim dušama i nadom u spasenje zavetovali da neće potegnuti oružje jedan na drugoga niti prolići

krv. Međutim, bela traka u ovom ratu još nije bila stavljena na iskušenje, a u današnje vreme neki ljudi gaje čudne predstave o spasenju. Na primer, ovi koji sebe nazivaju Zmajuzakleti. Oduvek su ga zvali kockarom, mada on to nije bio. Štos je u tome što treba znati na koje rizike čovek može da se odvaži. A ponekad u tome da se zna na koje mora.

Iz čizme izvadi jednu pošiljku ušivenu u navoštenu svilu i pruži je Dondželu. „Ako za dva dana ne stignem do gaza preko Korona, odnesi ovo mojoj ženi.“

Izviđač tutnu pošiljku negde ispod plašta, pa dodirnu čelo u znak pozdrava i potera konja na zapad. I ranije je nosio takve pošiljke za Ituraldea, obično uoči bitke. Svetlost dala da ovo ne bude čas kada će Tamsin morati da otvori tu pošiljku. Poći će za njim – kazala mu je – i biće to prvi slučaj u istoriji da živi progone mrtve.

„Džalame“, poče Ituralde, „hajde da vidimo šta nas čeka u lovačkoj kolibi gospe Osane.“ Mamuznu Strelu, a ostali poteraše konje za njim.

Dok su jahali, sunce se uselo do zenita i ponovo pošlo ka zalasku. Tmurni oblaci sa severa primakli su se, a mraz je dublje ujedao. Ništa se nije čulo sem zvuka koji je pratio kopita što su mrvila snežnu pokoricu. Kao da sem njih u šumi nije bilo ni žive duše. Od stražara koje je Dondžel pominjao, on nije video ni traga ni glasa. Doduše, stavovi tog čoveka o tome šta se može a šta ne može videti s milje odstojanja razlikuju se od stavova većine drugih ljudi. Naravno, očekivaće ga – i držati na oku kako bi se uverili da ga ne sledi vojska, bez obzira na belu traku. Vrlo je verovatno da popriličan broj tih što ga motre smatra da ima dobre razloge da Rodela Ituralda načička strelama. Možda će se velmoža u ime svojih ljudi zavetovati na belu traku; ali da li će se oni koji ga slede osećati da ih to obavezuje? Ponekad čovek mora da stavi sve na kocku.

Negde sredinom popodneva Osanina takozvana lovačka koliba odjednom je izronila iz šume – hrpa bleđih kula i vitkih šiljatih kupola koja bi se sasvim lepo ugnezdila među dvorovima Bandar Ebana. Ona je oduvek lovila moćne muškarce, a uprkos tome što je bila mlađa žena, njeni trofeji bili su brojni i značajni. A što se tiče „lova“ koji se tu odigravao, može se reći da bi mu se neki ljudi u prestonici začudili. Koliba je sada bila napuštena. Slomljeni prozori zjapili su kao krezuba usta. Ni kroz jedan se nije video ni tračak svetlosti niti kakav pokret. Međutim, sneg koji je popadao po čistini oko kolibe bio je dobrano izgažen konjskim kopitama. Kitnjaste, mesingom okovane kapije glavnog dvorišta bile su širom otvorene i on je projahao sa svojim ljudima pravo kroz njih, ne zastajkujući. Potkovice su zazveketale po kaldrmi tamo gde se sneg rastopio u bljuzgavicu.

Nijedan sluga nije izašao da ga dočeka, mada to nije ni očekivao. Osana je nestala na samom početku nevolja koje su sada potresale Arad Doman kao kad pas trese pacova, a njene sluge su brzo prešle kod drugih pripadnika njene kuće, prihvatajući mesta što su im se nudila. U današnje vreme oni bez gospodara ili gladuju, ili postaju razbojnici – ili Zmajuzakleti. Sjahao je ispred širokog mermernog stepeništa na kraju dvorišta i pružio Strelinu uzde jednom oružniku, a Džalam je naredio ljudima da nađu neko sklonište za sebe i konje. Držeći na oku mermerne balkone i široke prozore oko dvorišta, kretali su se kao da očekuju da im se strela iz samostrela svakog časa zarije među plečke. Jedna vrata konjušnice stajala su blago odškrinuta, ali iako je bilo hladno, oružnici su se podelili i razišli po uglovima dvorišta, pribijajući se uz konje, tako da mogu držati na oku sve moguće pravce. Ako dođe do najgoreg, možda će se nekoliko njih izvući.

Skinuo je oklopne rukavice, pa ih je tutnuo za pojas i namestio čipku na rukavu dok se s Džalamom peo uz stepenište. Pod čizmama mu je pucketao najpre izgažen pa sleđen sneg. Suzdržavao se da skreće pogled i gledao je pravo pred sebe. Nema drugog izbora nego da izgleda samouvereno, kao da nema ama baš nikakve mogućnosti da se događaji odvijaju drugačije nego što on očekuje. Samopozdanje je jedan od preduslova za pobeđu. Ako suparnička strana misli da si samouveren, ponekad je to skoro jednako dobro kao da zaista jesi. Na vrhu stepeništa Džalam otvori jedno krilo visokih izrezbarenih dveri hvatajući ga za pozlaćeni zvekir. Ituralde dodirnu prstom lažni mladež da vidi je li i dalje na svom mestu – obrazi su mu se toliko smrзли da nije osećao da li je crna somotska zvezda i dalje prilepljena – pre nego što je kročio unutra. I to siguran u sebe kao da je krenuo na bal.

Ogromno predvorje bilo je ledeno, jednako kao spoljašnjost. Dah im se istog trena pretvarao u gustu sumaglicu. Nije bilo nikakvih izvora svetlosti, pa je izgledalo kao da je čitavim tim prostorom ovladao sumrak. Šareni podni mozaik sastojao se od slika lovaca i životinja, mada su pločice ponegde bile okrnjene, kao da je preko njih nešto teško prešlo ili možda padalo po njima. S izuzetkom jednog srušenog postolja, na kojem je možda stajala vaza ili kakva statueta, predvorje je bilo potpuno ogoljeno. Ono što nisu odnele sluge kada su pobile, razbojnici su davno opljačkali. U predvorju ih je čekao samo jedan čovek, sedokos i ispijeniji nego kada ga je Ituralde poslednji put video. Oklopni prsnik bio mu je ulubljen, a naušnica samo mali zlatni prsten, ali čipka mu je bila besprekorna a blistavi crveni polumesec pod levim okom u boljim vremenima bio bi lepo prihvaćen na dvoru.

„Tako mi Svetlosti, budite dobrodošli pod belom trakom, lorde Ituralde“, obrati se on svečano i blago pokloni.

„Tako mi Svetlosti, dolazim pod belom trakom, lorde Šimrone“, odgovori Ituralde, poklonivši se u odgovor. Šimron je bio jedan od najbližih Alsalamovih savetnika – bar sve dok se nije priključio Zmajuzakletima. Sada je među njima bio uticajan. „Moj oružnik je Džalam Nišur, čašču vezan za Kuću Ituralde, kao što su svi koji su došli sa mnom.“

Pre Rodela Kuća Ituralde nije ni postojala, ali Šimron je odgovorio na Džalamov naklon prislanjajući šaku preko srca. „Čast časti. Biste li pošli sa mnom, lorde Ituralde?“, reče kad se uspravi iz naklona.

Velika dvokrilna vrata balske dvorane više nisu stajala u do vratku, mada Ituralde nije mogao zamisliti da su ih razbojnici odneli. Visoki zalučeni dovratnik bio je dovoljno širok da desetorica prođu. U ovalnoj sobi bez prozora pedeset svetiljaka svakojakih veličina i vrsta borilo se sa senkama, mada je svetlost jedva dopirala do zasvođene tavanice. Dve skupine ljudi stajale su uz oslikane zidove, razdvojene širokim podom. Bela traka primoravala ih je da ostave kalpake, ali njih dvestotinak, ako ne i više, nosili su ostatak oklopa i svi su nosili mačeve. Na jednoj strani bilo je ono nekoliko domanskih velmoža moćnih kao Šimron – Radžabi, Vakeda, Anker – a svako od njih stajao je okružen svojim nižim velmožama i pučanima zakletim na vernost. Uz velmože su stajale i manje skupine, čak i od dvojice ili trojice ljudi, a u mnogima uopšte nije bilo plemića. Zmajuzakleti su imali savete, ali ne i jednog zapovednika. Svejedno, svako od tih ljudi bio je predvodnik; neki od njih imali su na desetine sledbenika, a nekoliko njih na hiljade. Činilo se da niko nije baš srećan zbog toga što se tu našao i jedan ili dvojica neprestano su pogledima streljali preko poda prema pedesetak ili šezdesetak Tarabonaca koji su svi zajedno stajali s druge strane i odgovarali svojim prekim pogledima. Možda svi jesu Zmajuzakleti, ali Domanci i Tarabonci vole se taman koliko psi i mačke. Ituralde se nasmešio kada je video strance. Nije se usudio da pokuša prebrojati koliko ih se danas pojavilo.

„Lord Rodel Ituralde dolazi pod belom trakom“, odjeknu Šimronov glas kroz senke. „Ko god da pomišlja na nasilje, neka se zagleda u svoje srce i razmisli o svojoj duši.“ I to je bio kraj svečanog dela.

„Zašto lord Ituralde nudi belu traku?“, odlučno zatraži da čuje Vakeda, jednom šakom grabeći balčak svog dugog mača, a drugu stiskajući u pesnicu. On nije bio visok čovek, mada beše viši od Ituraldea, ali jeste bio nadmen kao da je presto njegov. Žene su nekada smatrale da je prelep. Sada je crna marama skrivala praznu duplju u kojoj mu je nekada bilo desno oko, a njegov lažni mladež imao je oblik crne strele uprte u debeli ožiljak što mu se protezao od obraza pa do čela. „Namerava li da nam se pridruži? Ili da zahteva našu predaju? Svi znaju da je Vuk ne samo lukav već i odvažan. Je li toliko odvažan?“

Mrmljanje se pronese među ljudima na njegovoj strani prostorije – delimično veselo, a delimično gnevno.

Ituralde sklopi šake iza leđa da ne bi krenuo da se igra s rubinom u levom uhu. To je bio opštepoznati znak da je ljutit, pa je ponekad to namerno radio, ali sada mu je bilo potrebno da izgleda smireno. Čak i kada mu se taj čovek tako obraća! Ne. Spokoj. U dvoboje čovek ulazi gnevan, ali on je došao da se upusti u dvoboj koji traži spokoj. Reči umeju da budu opasnije oružje od mačeva.

„Svi ovde znaju da na jugu imamo drugog neprijatelja“, reče staloženo. „Seanšani su progutali Tarabon.“ Pogledom pređe preko Tarabonaca i dočekaše ga njihovi ledeni pogledi. Nikada nije mogao da im čita s lica. Kada se ti grozni brkovi – kao kosmate kljove, gore nego u Saldejaca – upare sa onim besmislenim velovima, kao da nose maske, a slabo osvetljenje nije mu bilo od neke pomoći. Ali video ih je u oklopima – i bili su mu potrebni. „Upali su u Almotsku ravnicu i krenuli na sever. Namera im je očigledna – nameravaju da osvoje i Arad Doman. Bojim se da nameravaju da osvoje čitav svet.“

„Želi li to lord Ituralde da zna kome ćemo pružiti podršku ako nas Seanšani napadnu?“, htede da čuje Vakeda.

„Duboko sam uveren da ćete se boriti za Arad Doman, lorde Vakeda“, blago odvrati Ituralde. Vakeda pomodre na uvredu koja ga pogodi pravo u lice, a njemu zavetovani ljudi latioše se balčaka.

„Izbeglice su donele vesti da su sada i Aijeli u Ravnici.“ Šimron se brzo uključio u razgovor, kao da se pribojavao da će Vakeda prekršiti belu traku. Niko od njegovih neće isukati čelik ako on to ne učini, ili ako im ne naredi. „Izveštaji kažu da se bore u ime Ponovorođenog Zmaja. Mora da ih je on poslao, možda da nam pomognu. Niko nikada nije porazio aijelsku vojsku, čak ni Artur Hokving. Lorde Ituralde, sećate li se Krvavog snega, kada smo bili mladi? Verujem da ste saglasni sa mnom da ih tada nismo pobedili, šta god istorija zabeležila. Nikako nisam ubeđen da su Seanšani brojni kao mi tada. Lično sam čuo da Seanšani idu na jug, dalje od granice. Ne, pretpostavljam da ćemo ubrzo čuti kako se *povlače* s ravnice, a ne da napreduju prema nama.“ On nije bio loš zapovednik na bojnopolju, ali oduvek se previše zadržavao na detaljima.

Ituralde se nasmeši. Vesti su s juga stizale brže nego s ostalih strana, ali bojavao se da će on morati da pomene Aije, pa bi onda njegovi sagovornici mogli pomisliti kako pokušava da ih prevari. I njemu je bilo teško da u to poveruje – Aijeli u Almotskoj ravnici. Nije isticao da je verovatnije da će se Aijeli poslati da pomognu Zmajuzakletima verovatnije pojaviti u Arad Domanu. „I ja sam ispitivao izbeglice. Govore o aijelskim družinama, a ne

o vojskama. Šta god da Aijeli rade u ravnici, možda je usporilo Seanšane, ali nije ih nateralo da ustuknu. Njihove leteće zveri počele su da izviđaju s naše strane granice. To meni ne liči na povlačenje.“

Teatralno izvadivši hartiju iz rukava, diže je da svi vide mač i šaku utisnute u zeleno-plavi vosak. U poslednje vreme je vrelim nožem otvarao kraljevska pisma kako bi sačuavao pečat da ga celog pokaže onima koji sumnjaju. Tih je bilo veoma mnogo kada bi čuli neke Alsalamove naredbe. „Kralj Alsalam izdao mi je naređenje da okupim što više ljudi mogu, odakle god mogu da ih nađem, i što silnije napadnem Seanšane.“ Duboko udahnu. Tu je postojala opasnost da Alsalam naredi da mu stave glavu na panj ako kocka ne padne kako treba. „Nudim primirje. Zavetujem se u kraljevo ime da vas ni na koji način neću napasti sve dok su Seanšani pretnja Arad Domanu, ako ste svi vi spremni da se zavetujete na to isto i borite se rame uz rame sa mnom dok ih ne odagnamo.“

U odgovor ga je sačekala zabezegnuta tišina. Radžabi, vrata debelog kao u vola, samo je blenuo u njega. Vakeda je grickao usnu kao usplahirena devojčica.

A onda Šimron promrmlja: „Lorde Ituralde, je li *moguće* da se oni odagnaju? U Almotskoj ravnici suočio sam se s njihovim... njihovim okovanim Aes Sedai, baš kao vi.“ Ljudi počеше da se premeštaju s noge na nogu i đonovi zaškripaše po podu dok su se mrštili od sumornog gneva. Niko ne voli da misli kako je bespomoćan pred neprijateljem, ali dovoljno ih je u početku bilo s Ituraldeom i Šimronom, tako da su svi znali kakav je taj neprijatelj.

„Mogu biti poraženi, lorde Šimrone“, odgovori Ituralde, „čak i ako se u obzir uzmu njihova... mala iznenađenja.“ Čudno je bilo tako nazvati zemlju koja ti se cepa pod nogama i izviđače koji jašu neka čuda što liče na Senkin nakot, ali morao je ne samo da izgleda samouvereno, već da tako i zvuči. Sem toga, čovek se prilagodi kada zna šta njegov neprijatelj može. Bilo je to jedno od osnovnih pravila ratovanja još davno pre nego što su se Seanšani pojavili. Tama je umanjivala njihove prednosti koliko i oluje, a oni koji osećaju kakve će vremenske prilike biti uvek mogu da kažu kada se oluja sprema. „Pametan čovek prestane da žvaće kada stigne do kosti“, nastavio je, „ali Seanšani su sve do sada sekli meso na tanke listove pre nego što su ga se dohvatili. Nameravam da ih nateram da sada zagrizu žilavu kolenicu. Štaviše, smeram da zagrizu tako brzo da će sve zube polomiti na kosti pre nego što usta napune mesom. Sad, ja sam se zavetovao. Hoćete li i vi?“

Jedva je naterao sebe da diše kao obično. Kao da su se svi pred njime duboko zamislili. Znao je šta im prolazi kroz glavu. Vuk ima plan. Seanšani

imaju okovane Aes Sedai, leteće zveri i samo Svetlost zna šta još. Ali Vuk ima plan. Seanšani. Vuk.

„Ako neko može da ih pobedi“, reče naposletku Šimron, „to ste vi, lorde Ituralde. Zavetovaću se.“

„I ja se zavetujem!“, viknu Radžabi. „Oteraćemo ih nazad preko okeana, odakle su došli!“ Nije imao samo vratinu kao bik, već i narav.

Za divno čudo, Vakeda s istim poletom zagrme da pristaje, a onda se prolomi prava oluja glasova koji su vikali da prihvataju kraljevu zakletvu i da će smrskati Seanšane – a neki su čak vikali da će slediti Vuka i u Jamu usuda. Sve je to bilo lepo i krasno, ali Ituralde nije samo po to došao.

„Ako od *nas* tražite da se borimo za Arad Doman“, jedan glas se prolomi kroz ostale, „onda pitajte *nas*!“ Ljudi koji su se na sav glas zaklinjali ljutito zamrmljaše i počеше da psuju sebi u bradu.

Krijući svoje zadovoljstvo iza bezizraznog lica, Ituralde se okrenu prema govorniku s drugog kraja prostorije. Tarabonac je bio vitak čovek s kukastim nosom, od kojeg mu je veo ličio na šator. Ali oči su mu bile prodorne i oštre. Neki drugi Tarabonci namrštiše se, kao da im nije baš drago što je progovorio. Izgleda da ni oni nisu bili ujedinjeni pod istim vođom, baš kao ni Domanci – ali taj je čovek ipak progovorio. Ituralde se nadao zakletvama koje je upravo prihvatio, ali one nisu bile neophodne za ostvarenje njegovog plana. Tarabonci jesu. Ako ništa drugo, uvećaće bar stotinu puta izgleda da njegov plan uspe. Poklonio se i ljubazno obratio tom čoveku.

„Milostivi, nudim vam priliku da se borite za Tarabon. Izbeglice pričaju da su Aijeli doveli do toga da u Ravnici zavlada izvestan metež. Recite mi, da li bi mali odred vaših ljudi – njih stotinu ili možda dve – mogli da, zahvaljujući tom metežu, pređu ravnicu i uđu u Tarabon, ako su im oklopi obeleženi prugama, kao kod onih koji jašu za Seanšane?“

Izgedalo je nemoguće da Tarabončevo lice bude ukočenije nego što je već bilo, ali nekako mu je to pošlo za rukom. Sada je na ljude na njegovoj strani prostorije došao red da besno gundaju i psuju. Sa severa je stiglo dovoljno vesti da znaju kako su Seanšani postavili na prestole kralja i panarha, koji su se zakleli na vernost carici s druge strane Aritskog okeana. Nije im se dopalo podsećanje na to koliko njihovih zemljaka sada jaše za tu caricu. Većina „Seanšana“ u Almotskoj ravnici zapravo su Tarabonci.

„Šta jedan mali odred može postići?“, prezrivo procedi vitki čovek.

„Malo“, odgovori Ituralde. „Ali šta ako bude pedeset takvih odreda? Stotinu?“ Sve u svemu, ti Tarabonci možda imaju toliko ljudi. „Šta ako svi oni istoga dana po celom Tarabonu zadaju udarac? I ja bih jahao s njima, sa

onoliko mojih ljudi koliko se može opremiti tarabonskim oklopima. Čisto da znate kako ovo nije obična varka s ciljem da vas se otarasimo.“

Domanci iza njega se glasno pobuniše. Za divno čudo, Vakeda je bio najglasniji! To što Vuk ima plan lepo je i krasno, ali oni hoće da ga Vuk i sprovodi. Većina Tarabonaca počеше da se raspravljaju među sobom može li toliko ljudi neprimećeno preći ravnicu, čak i u tako malim drušinama, da li bi u tako malim odredima uopšte mogli nešto da postignu u Tarabonu i jesu li uopšte voljni da nose oklope obeležene seanšanskim prugama. Tarabonci zapodevaju svađe jednako lako kao Saldejci – i svađe su im jednako usijane. Ali onaj čovek s kukastim nosom – ne i on. Smireno je pogledao Ituraldea pravo u oči, pa je nezatno klimnuo glavom. Zbog onih gustih brkova teško je biti siguran, ali Ituraldeu se učinilo da se nasmešio.

I poslednji grčevi napetosti iščileše iz Ituraldeovih ramena. Taj čovek se ne bi saglasio dok se ostali raspravljaju da nije uticajniji među njima nego što to izgleda. Ituralde je bio ubeđen da će ga ostali slediti. Pojahaće s njim na jug pravo u srce onoga što Seanšani smatraju svojim i udariti im pravi šamar. Naravno, Tarabonci će posle toga želeti da ostanu i da nastave da se bore u svojoj domovini. Ništa drugo i ne može očekivati. A to će značiti da će on i ono nekoliko hiljada ljudi koje će moći da povede sa sobom biti proganjeno nazad na sever, preko prostrane Almotске ravnice. I ako ga Svetlost obasja, progoniće ga s neviđenom srdžbom i gnevom.

Odgovorio je osmehom na Tarabončev smešak, ako se ovaj zaista nasmešio. Ako bude imao makar malo sreće, gnevne vojskovođe neće shvatiti kud ih vodi sve dok za to ne bude prekasno. A i ako shvate... Pa, ima on i drugi plan.

Emon Valda se čvrsto obavio plaštom dok je gazio kroz snežne smetove između drveća. Ledeni vetar je varljivo tiho uzdisao kroz grane povijene pod ledenim bremenom i obasjane slabom, memljivom svetlošću. Vetar je probijao debelu belu vunu kao da je paučina, tako da se Valda smrzao do srži. Bivak koji se oko njega prostirao po šumi bio je pretih. Ljudi su se pribijali jedni uz druge sve dok ih neko ne natera da nekud mrdnu, iako je kretanje stvaralo makar malo toplote.

Odjednom je zastao u mestu i namrštio se od iznenadnog smrada, ogavnog zadaha kao od dvadeset đubrišta prepunih crva. Nije se zagrcnuo, već se namrštio. Bivak nije bio podignut onako uređeno kako on to voli. Šatori su stajali ispod najgušćih krošnji, a konji privezani blizu njih umesto da su svi zajedno sapeti. Upravo takav nemar dovodio je do pogani. Ako nisu pod budnim okom, ljudi su imali običaj da konjsku balegu zakopaju pod svega

nekoliko lopata zemlje, kako bi što brže završili s poslom, i da kopaju nužnike blizu šatora, da ne bi morali pešačiti po hladnoći. Njegovi zapovednici koji su tako nešto dopustili ubrzo će prestati da budu zapovednici i iz prve ruke saznati kako se koristi lopata.

Prelazio je pogledom preko bivaka tražeći izvor tog smrada, kad zadaha odjednom nestade. Vetar nije promenio pravac – smrad je jednostavno iščileo. Izenadio se samo na trenutak. Nastavljaajući dalje, još se više namrštio. Taj smrad je morao dopreti *odnekud*. Otkriće on ko je to pomislio da može biti bahat i nemaran i udesiti ga za primer. Disciplina sada mora biti oštra – oštija nego ikada ranije.

Opet je zastao na rubu jedne široke čistine. Mada je svuda oko nje bio bivak, njen snežni pokrivač bio je gladak i bez ikakvog traga. Ostavši ispod krošnji, zagledao se u nebo. Tmurni sivi oblaci skrivali su podnevno sunce. Dah mu zastade kada krajičkom oka primeti nekakav pokret, a onda shvati da je ipak reč samo o ptici, nekom smeđem stvorenjcu koje se krilo od jastrebova. Zasmeha se kratko i poprilično ogorčeno. Pre nešto više od mesec dana oni od Svetlosti prokleti Seanšani preplavili su Amador i Tvrđavu Svetla u jednom neverovatnom talasu, ali on je iz toga naučio da sluša neke nove nagone. Mudri uče, a budale...

Ailron je bio budala glave pune starih priča o slavi i novih nada da će zadobiti pravu moć za sebe i svoju krunu. Nije hteo da se suoči sa stvarnošću koja mu je bila ispred nosa, i posledica toga bila je Ailronova propast. Valjda je čuo da to zovu i Džeramelskom bitkom, ali to samo nekoliko od jedva šaćice amadićanskih plemića kojima je pošlo za rukom da pobegnu. Bili su zblanuti kao volovi, ali i dalje su nagonski pokušavali da se prikažu u najboljem svetlu. Pitao se kako li je Ailron to nazvao kada su seanšanske ukroćene veštice njegovu strogo postrojenu vojsku počele da pretvaraju u mleveno meso. Pred očima mu je još bila ta slika, kako se zemlja pretvara u ognjenu bujicu. Nепrestano je to gledao u snovima. Pa, Ailron je poginuo pokušavajući da pobegne s bojnog polja, a glava mu je završila na koplju nekog Tarabonca. Prikładna smrt za jednu budalu. S druge strane, on je oko sebe okupio preko devet hiljada Dece. Čovek jasnog i bistrog vida u ovakvim vremenima mnogo bi toga mogao postići s tolikim ljudstvom.

Na suprotnoj strani čistine, malo uvučena među krošnje bila je gruba kućica koja je nekada pripadala jednom čumurdžiji – sastojala se samo od jedne prostorije, a kroz procepe između klesanog kamenja od kojeg je bila napravljena rastao je korov svenuo od hladnoće. Po svemu sudeći, taj čovek ju je napustio pre dužeg vremena; neki delovi krova od rogozine opasno su ulegli, a čime god da su nekada uzani prozori bili zatvoreni, toga više nije

bilo na njima, pa su ih zastrli tamnom ćebadi. Dva stražara stajala su ispred rasklimanih drvenih vrata. Na plaštovima krupnih ljudi behu skerletni pastirski štapovi iza zlatnog razbuktalog sunca. Obgrlili su se i cupkali u mestu od hladnoće. Da je Valda neprijatelj, ni jedan ni drugi ne bi stigli da se late mača na vreme. Ispitivači više vole da rade na toplom.

Dok je prilazio, gledali su ga s kamenim izrazima na licima. Pozdravili su ga bezvoljno, bez obzira na to što je on gospodar kapetan zapovednik Dece – ali ništa mu to ne vredi kada ne nosi pastirski štap. Jedan kao da je zaustio da ga pita šta hoće, ali Valda je samo prošao pored njih i otvorio gruba vrata. Bar nisu pokušali da ga zaustave. Da jesu, ubio bi ih obojicu.

Kada je ušao, Asunava diže pogled s rasklimanog stola za kojim je čitao neku knjižicu. Jedna koščata šaka bila je sklopljena oko kositrenog pehara iz kojeg se dizala vrela para što je mirisala na začine. Stolica na kojoj je sedeo, jedini drugi komad nameštaja u sobi, takođe je izgledala klimavo, ali neko ju je ojačao kožnim trakama. Valda se jedva suzdržao a da se ne isceri podrugljivo. Visoki inkvizitor Ruke Svetlosti zahtevao je da bude pod pravim krovom, a ne pod šatorom – bez obzira na to što je rogozini krpljenje očajnički potrebno – i kuvano vino kada niko drugi već sedam dana nikakvo vino nije ni okusio. U kamenom ognjištu plamtela je vatričica i davala trunčicu toplote. Još pre Propasti doneta je zabrana paljenja vatri čak i za kuvanje, da dim ne bi odavao njihov položaj. Svejedno, mada je većina Dece prezirala Ispitivače, Asunavu su nekako čudno veoma poštovali, kao da ga njegova seda kosa i upalo mučeničko lice čine idealom svega što bi Deca Svetla trebalo da budu. Valda se iznenadio kada je prvi put čuo za to; nije bio siguran da li je Asunava toga svestan. U svakom slučaju, Ispitivača ima dovoljno da prave nevolje. Nije da on s time ne bi mogao da izađe na kraj; ali bolje da ih izbegava. Za sada.

„Skoro da je vreme“, reče zatvarajući vrata za sobom. „Jesi li spreman?“

Asunava nije ni mrdnuo da ustane ili dohvati beli plašt prebačen preko stola pored njega. Na tom plaštu nije bilo razgranatog sunca – samo skerletni pastirski štap. Umesto da se pomeri, sklopio je šake nad knjigom, skrivajući stranice. Valdi se učini da je knjiga Mantelarov *Put Svetlosti*. Neobično je to štivo za visokog inkvizitora – primerenije svežim novacima. Oni koji ne znaju da čitaju kada polože zakletvu i pristupe Deci uče se da bi mogli da izučavaju Mantelarove reči. „Dobio sam izveštaj o andorskoj vojsci u Murandiji, sine moj“, reče Asunava. „Možda čak duboko u Murandiji.“

„Murandija je daleko odavde“, odgovori Valda, kao da nije prepoznao početak stare rasprave. I to rasprave za koju je Asunava često zaboravljao da ju je već izgubio. Ali šta Andorci traže u Murandiji? Ako je uopšte verovati tim izveštajima. Mnogi su samo putničke maštarije umotane u laži. Andor.

I sama pomisao na to ime mučila je Valdu. Morgaza je ili mrtva, ili sluškinja nekom Seanšaninu. Ti poštuju samo svoje titule. Svejedno, bila mrtva ili sluškinja, za njega je izgubljena – a još je gore to što su propale i njegove namere s Andorom. Galadedrid se od korisne poluge pretvorio u samo još jednog mladog zapovednika koji je postao previše omiljen kod običnih vojnika. Dobri zapovednici nikada nisu bili omiljeni. Ali Valda je praktičan čovek. Prošlost je prošlost. Namesto Andora došli su neki novi planovi.

„Nije tako daleko ako pođemo na istok, preko Altare, sine moj, preko severa Altare. Seanšani zacelo nisu još odmakli daleko od Ebou Dara.“

Valda uzdahnu i raširi ruke da se malčice ogreje na slabašnoj vatri. Proširili su se po Tarabonu i tu, u Amadiciji, kao kuga. Zašto li taj čovek misli da se Altara po nečemu razlikuje? „Zar zaboravljaš na veštice u Altari? I zar moram da te podsećam da i one imaju vojsku?“ U te izveštaje o pokretima veštica duboko je verovao. Nije mogao a da ne digne glas: „Možda je ta takozvana andorska vojska za koju si čuo zapravo vojska tih veštica! Predale su Kaemlin Al'Toru, sećaš li se? A i Ilijan i pola istoka! Zar zaista veruješ da su veštice podeljene? Je li?“ Lagano duboko udahnu, pokušavajući da se smiri. Svaka nova priča s istoka bila je gora od prethodne. Dašak vetra dunu niz dimnjak i raznese žiške po sobi, a on ustuknu i opsova. Prokleta seljačka stračara! Čak je i dimnjak loše napravljen!

Asunava odsečno zatvori knjižicu između dlanova. Šake su mu bile sklopljene kao da se moli, ali duboko usađene oči bile su mu toliko grozničave da je izgledalo kao da su usijanije od vatre. „Verujem da se veštice moraju uništiti! Eto u šta verujem!“

„Meni je dosta i da ih Seanšani ukrote.“ S dovoljno ukroćenih veštica mogao bi da istera Al'Tora iz Andora, iz Ilijana i svih ostalih mesta koje je zaposeo kao sama Senka. Mogao bi da nadmaši i samog Hokvinga!

„Moraju biti uništene“, Asunava tvrdoglavo ponovi.

„A i mi s njima?“, htede Valda da čuje.

Na vratima se začu kucanje i na Asunavin odsečan poziv jedan stražar se pojavi u dovratku, pa ukočeno i uspravno stade i oštro pozdravi s rukom preko prsa. „Moj gospodar visoki inkvizitore“, reče s poštovanjem, „stigao je Savet posvećenih.“

Valda je čekao. Hoće li matora budala ostati tvrdoglava iako je napolju svih deset preživelih gospodara kapetana – i to u sedlu i spremnih za jahanje? Šta je učinjeno, učinjeno je. Ono što se učiniti moralo.

„Ako Bela kula zahvaljujući tome padne“, naposletku odgovori Asunava, „biću zadovoljan. Za sada. Doći ću na taj sastanak.“

Valda se kiselo nasmeši. „Onda sam ja zadovoljan. Zajedno ćemo posmatrati propast tih veštica.“ U svakom slučaju, bar on. „Predlažem ti da narediš da ti sprema konja. Čeka nas dugo jahanje do sutona.“ Potpuno je drugo hoće li Asunava to posmatrati s njim.

Gejbrila je uživala u jahanju kroz snegom okovanu šumu s Loganom i Tovejn. On je uvek dopuštao Tovejn i njoj da ga slede lagano, tako da imaju nekakav privid privatnosti, sve dok ne zaostaju baš previše. Ali dve Aes Sedai retko kada su razgovarale više nego što je to neophodno, čak i kada su zaista bile same. Daleko od toga da su bile prijateljice. Štaviše, Gejbrila je često priželjkivala da zamoli Tovejn da ne ide na te Loganove izlete kada ih on predloži. Bilo bi joj baš prijatno da zaista bude sama.

Jednom šakom u zelenoj rukavici držeći uzde a drugom pridržavajući lisičjim krznom postavljen plašt da se ne bi rastvarao, dopustila je sebi da samo malo oseti hladnoću, tek da bi je to osvežilo i razbudilo. Sneg nije bio dubok, ali jutarnji vazduh beše hladan i oštar. Tmurni oblaci bili su bremeniti snegom koji će ubrzo početi. Veoma visoko na nebu letela je nekakva dugokrila ptica. Možda orao – ptice joj nisu bile jača strana. Biljke i stenje ne beže dok ih izučavaš, a isto to važi za knjige i svitke, mada ti već umeju da se mrve pod prstima ako su veoma stari. Bilo kako bilo, jedva da je razaznavala pticu na toj visini, ali orao se uklapa u krajolik. Njih troje bili su okruženi šumom, gustim čestarom prošaranim velikim drvećem. Veliki hrastovi i visoki borovi i jele uglavnom su zadržali rastinje pod sobom, mada se tu i tamo zadržala gusta divlja loza, čekajući još daleko proleće i grleći poneku stenu ili kamen. Pažljivo je urezala taj krajolik u um kao polazničku vežbu – bio je hladan i prazan.

Pošto na vidiku nije bilo nikog drugog do njenih dvoje saputnika, bezmalo je mogla da zamisli kako se nalazi negde drugde a ne u Crnoj kuli. To užasno ime sada joj je s lakoćom dolazilo u misli. Postala je jednako stvarna kao Bela kula i više nije bila „takozvana“, jer su svi mogli svojim očima videti velike kamene spavaonice, u kojima je živelo na stotine muškaraca što su tu došli da se obučavaju, kao i selo izraslo oko tih spavaonica. Živela je u tom selu skoro dve nedelje i još nije videla sve delove Crne kule. Okružena zamecima bedema od crnog kamena, prostirala se na nekoliko milja površine. Svejedno, tu u šumi skoro da je mogla zaboraviti na nju.

Skoro. Samo da u podsvesti nije osećala klupko utisaka i osećaja – suštastvo Logana Ablara. Bio je to neprestan osećaj suspregnutog opreza, mišića stalno na ivici napetosti. Možda se tako oseća vuk u lovu, ili možda lav. Taj

čovjek je neprestano vrteo glavom – čak je i tu bez prekida motrio na okolinu, kao da svakog časa očekuje nekakav napad.

Nikada nije imala Zaštitnika – oni su za Smeđe bili nepotrebno razmeta-nje; sluga joj je bio sasvim dovoljan – tako da je sada za nju bilo vrlo čudno to što je vezana, i to za pogrešan kraj, takoreći. Ma i gore od toga; *ova* veza od nje je zahtevala da se pokorava i na sve strane ju je zgradila zabranama. Stoga zapravo i nije ista kao zaštitnička veza. Sestre ne *primoravaju* svoje Zaštitnike na pokornost. Dobro, ne baš često. Sem toga, sestre već stolicima nisu vezivale za sebe muškarce protiv njihove volje. Mada, ipak je to bilo opčinjavajuće polje izučavanja. Radila je na tumačenju onoga što oseća. Povremeno skoro da mu je mogla pročitati misli, ali u drugim slučajevima kao da se teturala kroz rudarsko okno bez svetiljke. Valjda joj je u naravi bilo da pokušava da izučava stvari oko sebe sve i da je na glavosečinom panju. Premda, zapravo je tako i bilo. Kao što ona oseća njega, tako i on oseća nju.

To nikada ne sme smetnuti s uma. Neki Aša'mani možda veruju da su se Aes Sedai pomirile sa zatočeništvom, ali samo budala može misliti da će se pedeset jedna sestra, koliko ih je prisilno vezano, pomiriti sa sudbinom – a Logan nije budala. Sem toga, on zna da su ih poslali da unište Crnu kulu. Ali ako posumnja da one i dalje pokušavaju da nađu neki način da okončaju pretnju koju predstavljaju stotine muškaraca sposobnih da usmeravaju... Svetlosti, s obzirom na to koliko su sputane, jedna naredba mogla bi ih ukopati u mestu! Ničim nećete naškoditi Crnoj kuli. Uopšte nije shvatala zašto im to nije naređeno kao jednostavna mera predostrožnosti. Moraju uspeti. Ako pretrpe neuspeh, svet je osuđen na propast.

Logan se okrenu u sedlu – upečatljiva prilika širokih ramena u valjano skrojenom kaputu crnom kao katran, bez tračka neke druge boje, s izuzetkom srebrnog mača i crveno-zlatnog zmaja na visokom okovratniku. Crni plašt je zabacio preko ramena, kao da odbija da dopusti hladnoći da ga dodirne. A možda i jeste tako; ti ljudi izgleda veruju kako sve vreme moraju da se bore protiv svega. Nasmeši joj se – ohrabrujuće – a ona trepnu. Da nije dopustila da s njenog kraja veze sklizne previše strepnje? Bio je to osetljiv i pipav ples, to pokušavanje da zauzdava svoja osećanja i daje samo prikladne odgovore. Bilo je to skoro nalik iskušavanju za šal, gde je svako tkanje moralo da bude tačno kako treba, bez ikakvog kolebanja uprkos svakakvim ometanjima – samo što je ovo iskušenje trajalo i trajalo.

Pogledao je Tovejn, a Gejbrila tiho izdahnu. Ipak je to bio samo osmeh. Znak druželjubivosti. Često je umeo da bude prijatan. Da je taj čovek ma šta sem to što jeste, lako je moguće da bi bio dopadljiv.

Tovejn mu se blistavo osmehnu u odgovor na smešak, a Gejbrila se jedva suzdrža da ne odmahne glavom u čudu, i to ne prvi put. Navuče kukuljicu malo više na glavu, kao da hoće da se bolje zaštiti od hladnoće. Tako je zaklonila lice da može neprimećeno viriti i krišom posmatrati Crvenu sestru.

Sve što je o toj ženi znala govorilo je da ona svoje mržnje pohranjuje veoma plitko, ako se uopšte i trudi da ih skriva, a Tovejn je muškarce koji mogu da usmeravaju prezirala dublje od svake Crvene koju je Gejbrila u životu upoznala. Nakon tvrdnji koje je izneo – da ga je lično Crveni ađah namestio da postane lažni Zmaj – zacemento nema Crvene koja ne prezire Logana Ablara. Možda on sada čuti, ali šteta je već učinjena. Neke od sestara zatočenih s njima gledaju Crvene kao da misle da su bar one upale u sopstvenu zamku. Ali Tovejn samo što ne *očijuka* s njim. Gejbrila se zbijeno ugrize za usnu. Istina, Desandra i Lemaj su svima naredile da ostvare dobre odnose s Aša'manima za koje su vezani – da bi sestre mogle da postignu nešto korisno, muškarci se moraju uljuljkati – ali Tovejn se otvoreno kostrešila i bunila na bilo kakvu zapovest i od jedne i od druge sestre. Gnušala se zbog toga što je morala da im popusti, i da Lemaj nije bila takođe Crvena, možda bi Tovejn i odbila da ih poslušna, bez obzira na to što je priznala da tako mora biti. A mrzela je i to što otkako ih je dovela do zatočeništva niko nije prihvatao njen uticaj. Upravo je tada počela da se smeška Loganu.

A kada već razmišlja o tome, kako Logan može da bude na drugom kraju veze s njom i da taj osmeh prihvata kao išta drugo do otvorenu laž? Gejbrila se i ranije nosila s tim čvorom, ali nije prišla ni nadomak tome da ga razreši. On previše zna o Tovejn. Trebalo bi da je sasvim dovoljno to što zna iz kojeg je ađaha. Ali Gejbrila je kod njega osećala jednako malo sumnje kada gleda Crvenu sestru koliko i kada gleda nju. Ne može se reći da nije bio *nimalo* sumnjičav – izgleda da taj čovek ni u koga nije imao poverenja. Međutim, *ni u jednu* sestru nije sumnjao kao u neke Aša'mane. Ni to nije imalo nikakvog smisla.

On nije budala, podsetila je sebe. *Zašto onda? A zašto i Tovejn? Šta li ona to spletkari?*

Tovejn joj se odjednom nasmeši široko i naizgled toplo i obrati joj se kao da je makar jedno svoje pitanje izgovorila naglas. „Kada si ti u blizini“, promrmljala je, a dah joj se ledio, „jedva da me je svestan. Sestro, ti si *njega* zatočila.“

Gejbrila iznenađeno pocrvene – bilo je to jače od nje. Tovejn nikada nije tek tako ćaskala, a reći da ona ne odobrava Gejbrilin odnos s Loganom bila bi preterano blaga izjava. Izgledalo joj je da je to da ga zavede očigledan način da mu se približi dovoljno da otkrije njegove namere. Naposletku, mada on

jeste Aša'man, ona je Aes Sedai duže nego što je on živ – i teško da se može reći kako je potpuno naivna kada je o muškarcima reč. On se toliko zaprepastio kada je shvatio šta ona to radi da je bezmalo pomislila da je *on* naivan. Samo je ispala budala. Ispostavilo se da izigravanje Domanke krije mnoga iznenađenja i nekoliko zamki. Najgore od svega bilo je što jednu klopku u koju je upala nikada nikome ne sme da otkrije. Ali silno se plašila da Tovejn bar delimično zna za nju. Međutim, mora da za to znaju i sve sestre koje su je u postupcima sledile, a mislila je da ih ima nekoliko. Naravno, nijedna o toj mucu nije progovorila, niti je verovatno da će to neka učiniti. Logan je umeo da prikrije vezu, mada nezgrapno – pa je bila ubeđena da bi ga ipak mogla pronaći ma koliko dobro on skrivao svoja osećanja – ali ponekad kada su delili postelju, dopustio bi da prikriivanje iščili. Učinak toga bio je, najblaže rečeno... razoran. Tada više nema spokojne suzdržanosti, niti hladnog izučavanja. Gotovo da nema ni trunke razuma.

Užurbano ponovo priziva sliku smetovima pokrivenog krajolika i ureza je u misli. Drveće, stenje i čist beli sneg. Čist *hladan* sneg.

Logan se nije osvrnuo da je pogleda, niti je ičim pokazao da je primetio o čemu razmišlja, ali veza joj je jasno govorila da je uočio njen trenutni gubitak vlasti nad sobom. Taj čovek je kipeo od samozadovoljstva! Jedva se suzdržala da ne zapeni. Ali on očekuje od nje da zapeni, plamen ga spalio! *Mora* da zna šta oseća prema njemu. Međutim, njemu je bilo *smešno* to što je ona pobesnela! I ne pokušava to da prikrije!

Gejbrila je primetila da se Tovejn malčice zadovoljno smeši, ali imala je svega jedan tren da se zapita zašto.

Jutro su imali za sebe, ali sada im se kroz drveće približavao neki jahač – muškarac u crnom i bez plašta; okrenuo je konja u njihovom smeru čim ih je video i mamuznuo ga u kas uprkos smetovima. Logan je zauzdao konja da sačeka došljaka, kao slika i prilika spokoja, a Gejbrila se ukočila dok je zauzdavala svog konja da stane pored njegovog. Osećanja koja je vezom prenosila sada su se promenila. Sada je to bila napetost vuka spremnog da skoči u napad. Čudila se što njegove ruke u rukavicama nisu na balčaku, već počivaju na visokoj jabuci sedla.

Pridošlica je bio visok skoro kao Logan, s talasima zlatne kose koja mu se prosipala sve do širokih ramena i zanosnog osmeha. Pretpostavljala je da je on svestan da mu je osmeš zanosan. Bio je toliko lep da nije bilo moguće da toga nije svestan – daleko lepši od Logana. Loganovo lice ogrubelo je od života koji ga nije mazio. Taj mladić još je nežnoga lica. Svejedno, okovratnik mu je bio ukrašen i mačem i zmajem. Svetlim plavim očima odmerio je dve

sestre. „Logane, spavaš li s obe?“, upita dubokim glasom. „Ova dežmekasta mi izgleda hladno, ali ova druga čini se baš prijatnom.“

Tovejn besno zasikta, a Gejbrila stisnu zube. Nije ona tajila šta radi – nije valjda neka Kairhijenjanka pa da ono čega se u javnosti stidi prekriva plaštom privatnosti – ali to ne znači da očekuje da se o tome raspravlja na sav glas. Da sve bude još gore, taj je čovek pričao kao da su njih dve lake žene koje po krčmama love mušterije!

„Mišreje, nemoj da sam te čuo da to ponoviš“, Logan mu tiho odvrat, a ona shvati da se veza opet promenila. Sada je postala hladna – toliko da se u poređenju s njom sneg činio toplim. Toliko hladna da se i grob činio toplim. Čula je ona ranije za to ime Atal Mišrejl, i osetila je nepoverenje u Loganu kada ga je izgovorio – kudikamo veće nego ono koje je osećao prema njoj ili Tovejn – samo što je ovo sada bio osećaj ubistva. Skoro da joj je došlo da se nasmeje. Čovek je drži zarobljenu, a spreman je na nasilje u odbranu njene časti? Jednim delom i jeste htela da prasne u smeh, ali svejedno je pohranila taj podatak u pamćenje. Svaka trunčica može biti od koristi.

Mladić ničim nije pokazao da je čuo pretnju. Osmeh mu se ni u jednom trenu nije mrdnuo s lica. „M'Hejl kaže da možeš da ideš ako hoćeš. Mada ne shvatam zašto bi ti hteo da preuzmeš novačenje.“

„Neko mora“, ravnim glasom odgovori Logan.

Gejbrila i Tovejn zbudjeno se zгледаше. Zaista, *zašto* Logan hoće u novačenje? Viđale su družine Aša'mana kako se vraćaju iznurene od Putovanja preko velikih razdaljina, i to obično prljave i prekih naravi. Izgleda da ljudi koji tuku u doboš za Ponovorođenog Zmaja ne uživaju baš uvek u toploj dobrodošlici, i to pre nego što iko čuje šta zaista hoće. A kako to da ona i Tovejn tek sada čuju za to? Bila je spremna da se *zakune* da joj on sve govori kada spavaju zajedno.

Mišrejl slegnu ramenima. „Ima gomila Predanih i Boraca da to rade. Naravno, pretpostavljam da ti je dosadno što sve vreme vodiš obuku i učiš budale kako da se šunjaju po šumama i veru po liticama kao da ne mogu da usmeravaju ni za lek. Valjda je u poređenju s tim i neka tamo selendra zanimljivija.“ Osmeh mu se pretvori u prezriv i nimalo zanosan kez. „Ako lepo zamoliš M'Hejla, možda te primi da slušaš njegova predavanja u palati. Tada ti ne bi bilo dosadno.“

Izraz Loganovog lica nije se ni za trunčicu promenio, ali Gejbrila je kroz vezu osetila usijanu munju srdžbe. Načula je neke stvari o Mazrimu Taimu i njegovim privatnim predavanjima, ali jedino što su sestre zapravo znale bilo je da Logan i njegovi ortaci ne veruju Taimu niti ikome ko pohada njegove časove, i da Taim izgleda ne veruje Loganu. Nažalost, sestre su malo toga

uspele da o tim predavanjima saznaju; nijedna nije bila vezana za muškarca koji pripada Taimovom krilu. Neke su mislile da nepoverenje između ta dva čoveka potiče od toga što su obojica za sebe tvrdila da su Ponovorođeni Zmaj, pa čak i da je to znak ludila koje usmeravanje izaziva kod muškaraca. Ona kod Logana nije primetila nikakav znak ludila, a na to je motrila jednako pomno kao na nagoveštaje kada se sprema da usmerava. Ako i dalje bude vezana za njega kad on poludi, možda ludilo zahvati i njen um. Ali šta god izazvalo razdor u redovima Aša'mana – mora se iskoristiti. Mišrejlov osmeh iščile dok ga je Logan samo bezizrazno gledao. „Uživaj u svojim zabitima“, naposletku mu reče i okrenu konja. Mamuznu ga i životinja pojuri iz mesta, a on se osvrnu i dobaci: „Logane, neke od nas čeka slava.“

„Lako je moguće da on neće dugo nositi svog zmaja“, promrmlja Logan, gledajući ga kako galopira. „Predugačak mu je jezik.“ Nije mislila da se to odnosi na primedbu o njoj i Tovejn, ali šta bi to drugo moglo da znači? I zašto je odjednom zabrinut? Krije on to veoma dobro, naročito ako se u obzir uzme veza između njih, ali svejedno je zabrinut. Svetlosti, ponekad joj se činilo da je samo zbunjenija zbog toga što zna kakve misli tom čoveku prolaze kroz glavu!

Odjednom se on okrenu i pomno osmotri nju i Tovejn. Kroz vezu se provuče novi tračak zabrinutosti. U vezi s njima? Ili – što je to bila čudna misao – za njih?

„Bojim se da moramo skratiti naš izlet“, reče on trenutak kasnije. „Moram da se priprelim.“

Nije poterao konja u galop, ali svejedno je u povratku nametnuo brži kas nego kada su odlazili iz sela u kojem su živeli muškarci na obuci. Sada je bio na nešto duboko usredsređen; Gejbrila je pretpostavljala da naporno razmišlja. Veza između njih gotovo da je brujala od toga. Mora da jaše po nagonu.

Pre nego što su odmakle daleko, Tovejn je poterala konja bliže Gejbrili. Nagnuvši se u sedlu, pokušala je da prikuje Gejbrilu oštrim pogledom, istovremeno krišom gledajući Logana, kao da se pribojava da se on ne osvrne i ne vidi da njih dve pričaju. Izgleda da ona nikada nije obraćala pažnju na to što joj veza govori. Usled pokušaja da radi to dvoje istovremeno, toliko se ljuljala u sedlu da je pretila opasnost da će pasti.

„Moramo poći s njim“, prošapta Crvena. „Moraš se postarati za to, šta god bilo potrebno.“ Gejbrila diže obrve, a Tovejn pocrvene – ali ništa ne izgubi od svoje upornosti. „Ne smemo sebi dozvoliti da nas ostavi negde“, žurno i zadihano reče. „Nije on digao ruke od svojih ambicija kada je došao ovamo. Kakvu god pogan da namerava, ništa ne možemo učiniti ako nismo s njim kada to pokuša.“

„Vidim šta mi je ispred nosa“, Gejbrila oštro odvrti i oseti olakšanje kada Tovejn samo klimnu i začuta. Gejbrila se jedva borila sa strahom koji je rastao u njoj. Zar Tovejn nikada *ne razmišlja* o onome što zacemento oseća kroz vezu? Nešto što je uvek bilo tu, u vezi s Loganom – odlučnost – sada ogoljena, tvrda i oštra kao nož. Mislila je da ovoga puta zna šta to znači i usne joj se osušile od tog saznanja. Ne zna protiv koga, ali sigurna je da Logan Ablar jaše u rat.

Lagano se spuštajući niz jedan od širokih hodnika koji su blago kružili kroz Belu kulu, Jukiri se osećala živčano kao izgladnela mačka. Jedva joj je polazilo za rukom da natera sebe da sluša šta joj govori sestra koja je skladno koračala pored nje. Jutro je još bilo sivo, jer je sneg koji je padao na Tar Valon prigušio prvu svetlost praskozorja, a srednji nivoi Kule bili su ledeni kao zima u Krajinama. Pa, možda ne baš toliko, priznala je u sebi nakon trenutka provedenog u razmišljanju. Već godinama nije bila tako daleko na severu, a pamćenje ume da raširi ono što ne skupi. Upravo je to razlog zašto su zapisi od tolike važnosti. To jest, sem kada se čovek ne usuđuje da nešto pribeleži. Svejedno, bilo je prilično hladno. Mada su drevni graditelji bili pametni i vešti, toplota iz velikih ložionica u podrumu nikada nije stizala do tih visina. Plamen na pozlaćenim podnim svetilkama lelujavao se od promaje, ponegde dovoljno snažne da zanese i teške i debele tapiserije po belim zidovima, s prikazima prolećnog cveća, šuma, egzotičnih životinja i ptica, ali i nekih od Kulinih pobeda koje nikada ne bi smele biti prikazane u nižim delovima, otvorenim za javnost. Bilo bi joj daleko udobnije i prijatnije u njenim odajama s toplim kaminima.

Iako se trudila da to ne čini, u glavi joj je ključalo od vesti iz spoljnog sveta. To jest, bolje reći od nedostatka pouzdanih vesti. Ono što su „oči i uši“ javljale iz Altare i Arad Domana bilo je potpuno zbrkano, a ono malo izveštaja koji samo što su počeli da cure iz Tarabona bilo je zastrašujuće. Glasine su kolale da su vladari Krajina svuda od Pustoši, pa preko Andora i Amadicije do Aijelske pustare; jedina potvrđena činjenica bila je da niko od njih nije tamo gde bi trebalo da bude, da čuvaju granice Pustoši ali zato su Aijeli na sve strane, i izgleda da su se napokon otrgli od Al'Tora, ako su ikada i bili pod njegovom vlašću. Od najnovijih vesti iz Murandije došlo joj je da istovremeno škripuće zubima i rida, a Kairhijen... Sunčeva palata prepuna sestara, pri čemu se za neke od njih sumnja da su pobunjenice a ni za jednu se ne zna pouzdano da je odana, a od Koiren i njenog izaslanstva otkad su napustile grad nema ni traga ni glasa, mada je odavno trebalo da se vrate u Tar Valon. Kao da sve to nije dovoljno, Al'Tor je opet nestao kao mehur od

sapunice. Zar je moguće da su priče o tome da je napola uništio Sunčevu palatu istinite? Svetlosti, taj čovek *ne sme* još da poludi! Ili se možda uplašio od one Elaidine nesuvisle ponuđene „zaštite“, pa se krije? Da li njega *išta* može da uplaši? Što se nje tiče, on nju plaši, a plaši ga se i ostatak Dvorane, koliko god se one trudile to da prikriju.

Jedino što je zaista sigurno bilo je da ništa od svega toga nije bitno ni koliko pljuvačka na kišnoj oluji. Međutim, to što je bila svesna te činjenice ni najmanje joj nije popravljalo raspoloženje. Brinuti se o tome da se ne upleteš u žbun ruža, čak i kad postoji opasnost da te trnje vremenom ubije, besmisleno je kada ti je nož prislonjen uz rebra.

„Svaki put kada je za poslednjih deset godina otišla iz Kule bilo je to zbog njenih ličnih poslova, tako da nema nikakvih skorašnjih zapisa koji bi se mogli proveriti“, mrmljala je njena saputnica. „Teško je saznati kada je ona to tačno bila van Kule a pri tom biti... neupadljiv.“ Mejdaniinu tamnozlatnu kosu držali su češljevi od belokosti, a bila je visoka i taman dovoljno vitka da izgleda kao da će svakog časa izgubiti ravnotežu zbog svojih velikih grudi, što su kroj njenog tamnosrebrnog izvezenog korseta i pogureni hod – kako bi joj usne bile više u ravni s Jukirinim uhom – samo naglašavali. Šal joj je spao do zapešća, a duge sive rese vukle su se po podu.

„Ispravi se kad hodaš“, tiho prosikta Jukiri. „Nisu mi uši zapušene zemljom.“

Druga žena se trže i ispravi, blago pocrvenevši. Podigavši šal ka ramenima, Mejdani se napola osvrnu i pogleda svog Zaštitnika Leonina, koji ih je pratio na prikladnoj udaljenosti. Ali ako njih dve jedva mogu da čuju tiho zveckanje srebrnih zvončića u njegovim crnim pletenicama, onda on svakako ne može da čuje ništa izrečeno umerenim glasom. Nije on znao ništa više nego što je neophodno – zapravo, znao je vrlo malo, sem da njegova Aes Sedai želi nešto da uradi. A to je sasvim dovoljno svakom dobrom Zaštitniku – i možda bi stvarao nevolje kada bi saznao previše, ali za šaputanjem zaista nema potrebe. Ljudi koji gledaju šaputanje žele da znaju kakva je to tajna.

Međutim, druga Siva nije bila razlog za njenu razdraženost ništa više nego spoljni svet, pa makar i bila vrana koja se kiti tuđim perjem. U svakom slučaju, ne glavni razlog. Pobunjenica koja se pretvara da je odana zaista je odvratna stvar, ali Jukiri je bilo drago što su je Serin i Pevara ubedile da Mejdani i njene sestre vrane još ne izručuju Kulinom zakonu. Krila su im sada potkresana i od koristi su. A možda i zasluže izvesnu popustljivost dok ne stignu pred lice pravde. Naravno, kada se čuje za zavet koji je sputao Mejdani krila, možda će i Jukiri priželjkivati da neko prema njoj bude popustljiv. Bez obzira na to što su pobunjenice, ono što su ona i ostale učinile s Mejdani i njenim zaverenicama bilo je ravno ubistvu što se zakona tiče. Ili izdaji. Zakletva lične

poslušnosti – data na Štapu zakletvi, i to pod prinudom – preblizu je Prinude, što je jasno zabranjeno, mada ne i tačno određeno šta je zapravo. Svejedno, čovek ponekad mora da izgaravi ruke da bi isterao obade, a Crni ađah su obadi s otrovnim žaokama. Zakon će vremenom isterati svoje – bez zakona nema ničeg – ali ona mora više da se bavi time hoće li preživeti nego kakve će kazne zakon propisati. Leševi ne moraju da se brinu zbog kažnjavanja.

Odsečno je pokazala Mejdani da nastavi, ali čim je ova otvorila usta, tri Smeđe izašle su iz jednog drugog hodnika tačno ispred njih, šepureći se sa svojim šalovima kao da su Zelene. Jukiri je površno poznavala Maris Tornhil i Dorejs Mezijanosa kao što Predstavnice poznaju sestre iz drugih ađaha koje dosta vremena provode u Kuli, što će reći da ih poznaje taman toliko da spoji imena s licima. Da je neko satera uz zid, opisala bi ih kao blage i obuzete svojim izučavanjima. Elin Varel je toliko skoro uzdignuta do šala da bi još trebalo da nagonski pada u naklon. Ali mesto da se njih tri naklone Predstavnicama, sve su se zagledale u Jukiri i Mejdani kao mačke u čudne pse. Ili možda psi u čudne mačke. Nije tu bilo nikakve blagosti.

„Možeš li da razjasniš jednu tačku arafelskog zakona?“, upita Mejdani istog trena, kao da je sve vreme nameravala upravo to da izusti.

Jukiri klimnu, a Mejdani zatrtlja o pravu ribarenja na rekama u poređenju s pravom ribarenja na jezerima, što nije bio nimalo nadahnut izbor. Moguće da neki magistrat zamoli Aes Sedai da sasluša slučaj u vezi s pravima na ribarenje, ali samo da bi osnažio svoje mišljenje u slučaju da su tu umešani moćni ljudi, a ona je zabrinuta zbog mogućnosti da se žalba iznese pred prestolom.

Smeđe je pratio samo jedan Zaštitnik – Jukiri nije mogla da se seti je li Marisin ili Dorejsin – zdepast čovek s namrgođenim okruglim licem i tamnim perčinom koji je Leonina i mačeve na njegovim leđima odmeravao s nepoverenjem što ga je zcelo pokupio od njegove sestre. Njih dve su pošle hodnikom koji je blago kružio uz kulu visoko dižući dežmekaste brade, a žgoljava žutokljunka je bojažljivo pojurila za njima da ih sustigne. Zaštitnik je pošao za njima odajući utisak čoveka u neprijateljskoj zemlji.

U današnje vreme neprijateljstvo je postalo uobičajeno. Nevidljivi zidovi između ađaha, nekada jedva toliko debeli da sakriju tajne koje su svakom ađahu bile svojstvene, pretvorili su se u tamne tvrde bedeme s jarkovima. Ne, ne jarkovima – provalijama, dubokim i širokim. Sestre više nisu same izlazile iz odaja svog ađaha, a često su Zaštitnike vodile i u biblioteku i trpezariju, stalno sa šalovima na plećima, kao da će neko u suprotnom pretpostaviti da su u drugom ađahu. I Jukiri je ogrnula svoj najbolji šal, izvezen srebrnim i zlatnim koncima, s dugim svilenim resama koje su joj padale do gležnjeva. Valjda je i ona malo isticala svoj ađah. A u poslednje vreme nosila se mišlju da

je desetak godina predugo da se bude bez Zaštitnika. Kada je nakon izvesnog razmišljanja došla do korena te pomisli, shvatila je koliko je užasna. U Beloj kuli Zaštitnik ne bi smeo da bude potreban nijednoj sestri.

Nije to bilo prvi put da je zatekne misao kako bi neko trebalo da posreduje između ađaha – i to uskoro – inače će se pobunjenice ušetati kroz vrata i isprazniti celu kuću dok se ostale budu raspravljale kod koga je kositar babe Sumi. Ali jedina nit za koju se mogla uhvatiti kako bi razmrsila to klupko bila je da naredi Mejdani i njenim prijateljicama da javno priznaju kako su ih pobunjenice poslale u Kulu da bi širile glasine – a one i dalje uporno tvrde da su te priče istinite – da je Crveni ađah od Logana napravio lažnog Zmaja. Je li *moгуće* da je to istina? A da Pevara za to ne zna? Pomisao da Pevara može biti tako obmanuta potpuno je neverovatna. U svakom slučaju, to klupko je toliko umršeno s mnogo drugih da sada samo po sebi i ne menja ništa. Sem toga, tako bi se odrekla pomoći deset od četrnaest žena za koje je sasvim sigurna da nisu iz Crnog ađaha, a ne treba ni spominjati da bi tako najverovatnije, pre nego što se prašina slegne, otkrila šta ostatak njih radi.

Stresla se, ali to nije bilo ni u kakvoj vezi s promajom u hodniku. Ona i sve ostale žene koje mogu da otkriju istinu umreće pre nego što se oluja smiri, ili u takozvanim nesrećama, ili u snu. A možda samo nestane; možda samo navodno ode iz Kule i izgubi joj se trag. U to nimalo nije sumnjala. Svi dokazi biće zakopani toliko duboko da čitava vojska s lopatama neće moći da ih opet iskopa. Čak će i glasine biti prekrećene. Dešavalo se to i ranije. Svet i većina sestara i dalje su bili ubeđeni da je Tamra Ospenja umrla u snu. I ona je u to verovala. Moraju što je više moguće sputati Crni ađah pre nego što se usude da izađu u javnost.

Čim su Smeđe prošle pored njih, Mejdani je nastavila sa svojim izveštajem, ali opet je začutala svega nekoliko trenutaka kasnije, kada je tik ispred njih jedna krupna dlakava šaka odjednom povukla jednu tapiseriju u stranu, uhvativši je s naličja. Ledena promaja dunu iz dovratka koji je do maločas skrivala tapiserija s pticama jarkih boja iz Potopljenih zemalja, a jedan zdepast čovek u debelom smeđem težačkom kaputu ušao je u glavni hodnik unatraske vukući kolica natrpana cepanicama koja je drugi sluga u grubom kaputu s druge strane gurao. Bili su to obični težaci: nijedan na grudima nije imao beli Plamen.

Kada su videli dve Aes Sedai, njih dvojica žurno pustiše tapiseriju da padne nazad na mesto i gurnuše kolica uza zid, istovremeno pokušavajući da se poklone. Zbog toga se njihov tovar skoro stropoštao na pod, a oni su se smesta bacili na sluđeno hvatanje cepanica, ali i dalje se klanjajući. Nesumnjivo su očekivali da će završiti posao a da pri tom ne sretnu nijednu sestru.

Jukiri je oduvek saosećala s ljudima koji su morali da vuku ogrev, vodu i sve ostalo uz hodnike za poslugu sve od prizemlja, ali samo je namršteno prošla pored njih.

Razgovor prilikom šetnje niko nikada nije načuo, a hodnici u zajedničkom delu Kule činili su joj se dobrim mestom da bude nasamo s Mejdani. Zapravo, mnogo boljim od njenih odaja, gde bi svaki štit protiv prisluškivanja samo svima u odajama Sivih obznanio da raspravlja o nekim tajnama – a da sve bude još gore, i s kime. U Kuli je trenutno bilo svega dvestotinak sestara, koliko Bela kula može da proguta i da još izgleda pusto, a pošto su se svi nekako držali po strani i gledali svoja posla, zajednički delovi trebalo bi da su prazni. Bar je tako mislila.

Uzela je u obzir to da će sluge u livrejama hitati da provere fitilje u svetiljkama i količinu ulja, kao i na desetine drugih stvari, i da će težaci u neuglednoj odeći nositi na leđima kotarice pune samo Svetlost zna čega. Uvek ih je bilo u jutarnjim časovima; pripremali su Kulu za predstojeći dan, ali žurno su klecali i padali u naklone i sklanjali se sestrama s puta. Nisu mogli da prečuju razgovore. Sluge u Kuli umeju da paze na ponašanje, naročito zbog toga što bi svakome ko prisluškuje neku sestru pokazali vrata. S obzirom na to kakvo raspoloženje trenutno vlada u Kuli, sluge su veoma pazile da izbegavaju čak i priliku da načuju nešto što ne bi trebalo.

Ali nije uzela u obzir to koliko će se sestara rešiti na to da se šeta van svojih odaja, po dve ili po tri, premda je rano i hladno. Crvene su pokušavale da pogledima ukrote sve koje sretnu, s izuzetkom drugih Crvenih; Zelene i Žute nadmetale su se koje će biti nadmenije, a Smeđe su se iz petnih žila trudile da nadmaše i jedne i druge. Nekoliko Belih, sve sem jedne bez Zaštitnika, pokušavale su da održavaju fasadu hladnog razuma, a svaki čas su se trzale na zvuk sopstvenih koraka. Činilo joj se da neka nova družinica dolazi niz hodnik čim se ona prethodna izgubi iz vidnog polja, pa je tako Mejdani skoro isto toliko provela čavrljajući o zakonima koliko i predajući svoj izveštaj.

Najgore je bilo što su se Sive dva puta nasmešile kao s olakšanjem što vide druge pripadnice svog ađaha, i pridružile bi im se samo da Jukiri nije odmahnula glavom. To ju je dovodilo do besnila, jer je svima koje su je videle stavila do znanja da ima posebnog razloga da bude nasamo s Mejdani. Sve i da Crni ađah to ne primeti, a Svetlost dala da ne bude razloga da to primeti, u današnje vreme previše sestara uhodi druge ađaha – a uprkos Trima zakletvama, priče koje su širile nekako su usput narastale. Pošto je Elaida izgleda pokušavala da ukroti ađaha sirovom silom, te priče su često za posledicu imale pokoru, a najbolje čemu je žena mogla da se nada bilo je da se može pretvarati da se na to sama odlučila iz nekih svojih razloga. Jukiri je jednu

takvu pokoru već izdržala i nije imala nimalo želje da ponovo traći vreme na ribanje podova, naročito sada kada ne zna šta će od silnih obaveza, a druga mogućnost – odlazak kod Silvijane – nije bila ništa bolja, premda je štedela vreme! Otkad je Elaida počela da poziva Silvijanu navodno zbog svojih privatnih pokora – nikada nije bila goropadnija. Cela Kula još bruji zbog toga.

Koliko god Jukiri bilo mrsko da prizna, zbog svega toga pazila je kako gleda sestre koje susreće. Ako gleda predugo, moglo bi se pomisliti da i ona uhodi. Ako prebrzo skrene pogled, izgleda kao da nešto krije, što onda ima isti učinak. Svejedno, jedva joj je pošlo za rukom da ne zadrži pogled na dve Žute koje su gordo lebdele a ne hodale jednim poprečnim hodnikom, kao da su kraljice u svojoj palati.

Crmpurasti zdepasti Zaštitnik koji ih je pratio taman na dovoljnoj udaljenosti da one mogu da pričaju mora da je pripadao Pritali Nerbajdžan – zelenookoj koja je u velikoj meri bila pošteđena saldejskog nosa – jer Atuan Lariset nema Zaštitnika. Jukiri nije nešto mnogo znala o Pritali, ali imala je nameru da se obavesti nakon što ju je videla u prisnom razgovoru s Atuan. U sivoj haljini sa žutim prugama, s visokim okovratnikom i šalom sa svilenim resama, Tarabonka je bila zapanjujuće lepa. Njena tamna kosa u tankim pletenicama nakićenim jarkim đinđuvama, koje su joj padale do pása, uokvirivala joj je lice, nekako savršeno ali ne prelepo. Čak je bila i prilično skromna, bar za jednu Žutu. Ali ona je žena koju su Mejdani i ostale pokušavale da posmatraju a da ih ne otkriju. Njeno ime nisu smele da izgovore izuzev iza snažnih štitova. Atuan Lariset samo je jedna od tri Crne sestre za koje Tejlin zna. Tako su one bile uređene – tri žene koje se poznaju, tri žene koje obrazuju jedno srce, s tim da svaka od njih zna još jednu ženu koju druge dve ne znaju. Atuan je bila Tejlinina „još jedna“, tako da ima nade da se može slediti do druge dve.

Neposredno pre nego što su ove dve zašle za ugao hodnika i izgubile se s vidika, Atuan je bacila pogled niz hodnik. Pogledom je samo dotakla Jukiri, ali to je bilo sasvim dovoljno da se Jukiri srce sunovrati u pete. Nastavila je ona dalje hodnikom, upinjući se iz petnih žila da zadrži spokojno lice, a kada je došla do ugla usudila se da i sama brzo baci pogled iza sebe. Atuan i Pritala već su odmakle niz hodnik, zaputivši se prema spoljnom prstenu. Zaštitnik joj je smetao da ih lepo vidi, ali ni jedna ni druga se nisu osvrtale. Pritala je odmahivala glavom. Da li na nešto što Atuan govori? Bile su predaleko da bi Jukiri išta čula sem slabašnog odsečnog lupkanja Zaštitnikovih čizama po podnim pločicama. Bio je to samo običan pogled. Naravno da jeste. Ubrzala je korak da bi im što pre izmakla iz vidnog polja za slučaj da jedna od njih

ipak reši da se osvrne, pa je onda duboko uzdahnula, sve do tada ne shvatajući da je zadržavala dah. Mejdani slabašno uzdahnu za njom i poguri ramena.

Čudno kako to utiče na nas, pomisli Jukiri uspravljajući se.

Kada su prvi put saznale da je Tejlin Prijateljica Mraka, ona je bila zatvorenica pod štitom. *A svejedno smo od nje premrle od straha*, priznala je u sebi. Pa, najpre su premrle od straha zbog onoga što su učinile kako bi je naterale da prizna, ali od istine su potpuno obamrle. Sada je Tejlin sputanija nego Mejdani i pod pomnom stražom, premda izgleda kao da je potpuno slobodna – čak ni Serin nije znala kako da zatoči Predstavnicu a da to niko ne primeti – i bilo je bedno koliko je bila spremna i voljna da ispriča sve što zna, pa i sve što pretpostavlja, u nadi da će joj to spasti život, mada nikakvog drugog izbora i nema. Teško da se za nju može reći da izaziva strah. A što se ostalog tiče...

Pevara je pokušavala da tvrdi kako Tejlin mora da greši u vezi s Galinom Kazban i besnela je čitav dan kada su je naposljetku ubedile da je njena Crvena sestra zapravo Crna. Pretila je da će golim rukama zadaviti Galinu. Jukiri je osećala samo hladnu udaljenost i izdvojenost kada je imenovana Temajla Kindrod. Ako u Kuli ima Prijateljica Mraka, razumno je pretpostaviti da su neke od njih Sive, mada joj je možda pomoglo što Temajlu nije baš volela. Ostala je hladnokrvna čak i pošto je sračunala neke stvari u glavi i shvatila da je Temajla otišla iz Kule u isto vreme kada su tri sestre umorene. To je dovelo do još imena u koja valja sumnjati, jer su tada i neke druge sestre otišle, ali Galina, Temajla i ostale više nisu u Kuli i do njih se trenutno ne može doći, a samo je za dve dokazano da su Prijateljice Mraka.

A Atuan je tu, nesumnjivo pripadnica Crnog ađaha, šeta se Kulom kud god hoće, nesputana Trima zakletvama. Dok Desina ne upriliči da je ispitaju u tajnosti – što je poprilično teško, čak i za Predstavnicu Atuaninog ađaha, budući da to mora biti tajna za sve – do tada mogu samo da je gledaju. I to da je posmatraju oprezno, izokola i iz daljine. Bilo je to isto kao živeti s crvenom gujom, ne znajući kada ćeš se naći oči u oči s njom, ne znajući kada će da ugrize. Kao živeti u jazbini punoj crvenih guja, a vidiš samo jednu.

Jukiri odjednom shvati da je širok hodnik što zavija pred njima potpuno prazan dokle god se pogled pruža, a kad se osvrnu, vide da je iza njih samo Leonin. Kao da su u Kuli samo njih troje. Nije bilo ni traga ni od kakvog pokreta, izuzev treperenja plamena u podnim svetiljkama. Tišina.

Mejdani se malčice trže. „Oprosti mi, Predstavnice. Zateklo me je to što sam je ugledala onako iznenadno. Gde sam stala? O, da. Selestin i Anarid pokušavaju da pronađu njene bliske prijateljice u Žutom.“ Selestin i Anarid su bile Mejdanine zaverenice, obe Žute. Bilo ih je po dve iz svakog ađaha – izuzev

Crvenog i Plavog, naravno – što se pokazalo veoma korisnim. „Bojim se da to neće mnogo pomoći. Ona ima širok krug prijatelja, ili ih je imala pre... trenutnog stanja stvari između ađaha.“ Trunčica osećaja zadovoljstva obojila joj je glas, premda joj je lice bilo bezizrazno; uprkos dodatnoj zakletvi, i dalje je pobunjenica. „Istraživanje o svima njima biće teško, ako ne i nemoguće.“

„Zaboravi na nju na trenutak.“ Jukiri se jedva suzdržavala da ne počne da se osvrće na sve strane. Jedna tapiserija s krupnim belim cvetovima neznatno se zanela, a ona je zastala dok se nije uverila da je reč o promaji a ne o još nekom slugi koji izlazi iz pomoćnog hodnika. Nikad nije mogla da se seti gde se oni tačno nalaze. Njena nova tema je na neki način bila jednako opasna kao razgovor o Atuan. „Sinoć sam se setila da si ti bila polaznica s Elaidom i njena bliska prijateljica. Bilo bi dobro da obnoviš to prijateljstvo.“

„To je bilo pre više godina“, ukočeno odgovori visoka žena, umotavši se u šal kao da joj je odjednom postalo hladno. „Elaida je krajnje prikladno prekinula to prijateljstvo kada je postala Prihvaćena. Da sam ja bila u odeljenju njoj dodeljenom da predaje, mogla je biti optužena za popustljivost.“

„I dobro što joj nisi bila miljenica“, Jukiri joj suvim glasom odgovori. Ovo nije prvi put da Elaida pokazuje žestinu i goropadnost. Pre nego što je pre svih onih godina otišla u Andor, toliko je terala one koje su joj bile omiljene da su sestre često morale da se mešaju. Za divno čudo, i Sijuan Sanče je bila jedna od njih, mada nju nikada nije bilo potrebno spasavati od postavljenih ciljeva koje ne može da dosegne. Baš čudno i baš tužno. „Svejedno, učinićeš sve u svojoj moći da obnoviš to prijateljstvo.“

Mejdani je prešla dvadesetak koraka niz hodnik samo otvarajući i zatvarajući usta, nameštajući šal i trzajući ramenima kao da pokušava da otera obada. Gledala je svuda samo ne u Jukiri. Kako li je toj ženi uopšte pošlo za rukom da postane Siva kad ima tako malo vlasti nad sobom? „Pokušala sam“, naposletku je zadihano rekla. I dalje je izbegavala da pogleda Jukiri u oči. „Nekoliko puta. Čuvarka... Alvijarin je uvek sprečavala. Amirlin je zauzeta, ima zakazane sastanke, mora da se odmori. Uvek je bilo nekakvog izgovora. Mislim da Elaida jednostavno ne želi da nastavi prijateljstvo koje je prekinula pre više od trideset godina.“

Znači, i pobunjenice su se setile tog prijateljstva. Kako li su nameravale da ga iskoriste? Verovatno za uhođenje. Moraće otkriti kako je Mejdani trebalo da prosleđuje ono što otkrije. U svakom slučaju, pobunjenice su obezbedile alatku, a Jukiri će je upotrebiti. „Alvijarin ti više neće smetati. Juče, ili možda prekuče, otišla je iz Kule. Niko nije sasvim siguran. Ali služavke kažu da je ponela preobuku, tako da je vrlo verovatno da je neće biti bar nekoliko dana.“

„Kuda je mogla da ode po ovom vremenu?“, namršti se Mejdani. „Sneg pada od juče ujutro, a i pre toga je izgledalo da će padati.“

Jukiri stade i obema rukama uhvati ženu i okrenu je prema sebi. „Mejdani, jedino što tebe treba da zanima jeste da je otišla“, odlučno joj reče. Zaista, *kuda* je Alvijarin otišla po ovakvom vremenu? „Put do Elaide sada ti je čist i iskoristićeš priliku. Pomno ćeš motriti na to da li neko čita Elaidine hartije. Samo se postaraj da niko ne primeti da ti to držiš na oku.“ Tejlin je rekla da Crni ađah zna sve što izađe iz Amirlinine radne sobe pre nego što se to obznani, pa im je potreban neko blizak Elaidi ako hoće da saznaju kako ove to rade. Naravno, Alvijarin vidi sve pre nego što Elaida potpiše, i ta žena je uzela za sebe više vlasti nego ma koja druga Čuvarka otkad se pamti, ali to nije razlog da je optuže da je Prijateljica Mraka. Mada nije razlog ni da je ne optuže. I njena prošlost se istražuje. „Motri i na Alvijarin, koliko god možeš, ali najvažnije su Elaidine hartije.“

Mejdani uzdahnu i nevoljno klimnu glavom. Možda mora da se pokori, ali shvatala je u kakvoj će se opasnosti naći ako se ispostavi da je Alvijarin Prijateljica Mraka. A opet, moguće da je i Elaida Crna, šta god Serin i Pevara tvrdile. Prijateljica Mraka kao Amirlin Tron. Eto pomisli da ti se od nje ukiseli srce.

„Jukiri!“, pozva je iz hodnika neka žena.

Jedna Predstavica u Dvorani Kule *ne* skače kao uplašena koza kad čuje svoje ime, ali Jukiri je poskočila. Samo da se nije držala za Mejdani, saplela bi se i pala. I ovako su se njih dve zateturalale kao pijani seljaci na proslavi žetve.

Povrativši ravnotežu, Jukiri gnevno ispravi šal i silno se namršti, a lice joj se nije ni najmanje promenilo kada je ugledala ko to žuri prema njoj. Kada nije s Jukiri ili nekom drugom Predstavnicom koje znaju za Tejlin i Crni ađah, Siejn bi trebalo da se drži svojih odaja, u društvu koliko god Belih sestara može da okupi, a eto nje kako juri niz hodnik samo s Bernajlom Dželbarn, zdepastom Tarabonkom i jednom od Mejdaninih vrana. Leonin se pomeri u stranu i svečano nakloni Siejni, dodirujući vrhovima prstiju srce. Mejdani i Bernajla se osmehnuše jedna drugoj, što je bilo veoma glupo. Jeste da su bile prijateljice, ali trebalo bi da paze šta rade kada ne znaju ko ih gleda.

Jukiri nije bila raspoložena za smeškanje. „Izašla si na vazduh, Siejn?“, oštro upita. „Serin neće biti nimalo drago kada joj budem rekla. *Nimalo* drago. *Meni* nije drago, Siejn.“

Mejdani se zgrcnu a Bernajla trznu glavom. Mnoštvo njenih uzanih pletenica ukrašenih đinđuvama zazvecka. Njih dve se zagledaše u tapiseriju na kojoj je navodno bilo prikazano poniženje kraljice Rijanon, ali uprkos njihovim bezizraznim licima bilo je očigledno kako priželjkuju da su negde drugde.

Po njima bi Predstavnice trebalo da su ravnopravne. Tako i jeste. Obično. Na neki način. Leonin ne bi trebalo da može čuti nijednu reč njihovog razgovora, ali osećao je Mejdano raspoloženje, naravno, pa se udaljio još jedan korak. Naravno, i dalje je motrio na hodnik. Valjan čovek. Pametan čovek.

Siejn je imala dovoljno pameti da bude posramljena. Ne shvatajući šta čini, zagladila je haljinu pokrivenu snežnim vezom duž ruba i korseta, ali šake joj skoro smesta čvrsto stisnuše šal i obrve joj se tvrdoglavo skupiše. Siejn je bila svojehlava od svog prvog dana u Kuli – kćer jednog stolara iz Lugarda koja je oca nagovorila da njoj i njenoj majci plati put. Put za dvoje uzvodno, ali samo za jedno nizvodno. Bila je svojehlava i samouverena. A često i slepa za svet oko sebe, kao sve Smeđe. I Bele su često umele da budu takve – sve u logici bez trunčice mudrosti. „Jukiri, nema potrebe da se krijem od Crnog ađaha“, odvratila.

Jukiri se lecnu. Glupača je otvoreno imenovala Crni ađah. Hodnik je i dalje bio prazan u oba smera, koliko se od krivine videlo, ali nemarnost dovodi do još više nemarnosti. I ona ume da bude tvrdoglava kada za tim ima potrebe, ali bar je pametnija od obične guske kada je reč o tome gde je i kada tvrdoglava. Taman što je otvorila usta da očita Siejni opaku bukvicu, kad je ova prekidala pre nego što stiže da progovori.

„Serin mi je kazala da mogu da te potražim.“ Siejn stisnu usne i pocrvene ili zbog toga što je tražila dopuštenje ili zbog toga što je morala da ga traži. Naravno, razumljivo je to što mrzi okolnosti u kojima se našla. Samo je budala što ih ne prihvata. „Jukiri, moram da popričam nasamo s tobom. O drugoj misteriji.“

Jukiri je na trenutak bila zbunjena koliko su Mejdani i Bernajla izgledale zbunjeno. Mogle su se pretvarati da ne slušaju koliko god hoće, ali uši nisu zapušile. Druga misterija? Šta li to Siejn misli? Sem ako ne... Da ne misli na ono zbog čega je Jukiri i krenula da lovi Crni ađah? Pitanje zašto se glave ađaha sastaju u tajnosti postalo je manje bitno u poređenju s otkrivanjem Prijateljica Mraka među sestrama.

„U redu, Siejn“, reče Jukiri spokojnije nego što se zaista osećala. „Mejdani, povedi Leonina niz hodnik sve do tačke u kojoj krivina samo što ne zaklanja Siejn i mene. Pazi da neko ne naiđe. Bernajla, ti isto to uz hodnik.“ Njih dve su krenule i pre nego što je ona završila rečenicu. Čim su se izmakle dovoljno da ih ne čuju, svu je pažnju posvetila Siejni. „Pa?“

Na njeno iznenađenje, saidar zablista oko Bele Predstavnice, koja oko njih dve izatka zabran protiv prisluškivanja. To je za sve jasan znak tajnovitosti. Bolje da je u pitanju nešto bitno.

„Razmisli logično o tome.“ Siejnin glas bio je spokojan, ali šake su joj i dalje čvrsto stiskale šal. Stajala je veoma pravo, nadnoseći se nad Jukiri, mada nije bila mnogo viša od proseka. „Ima više od mesec dana, skoro dva meseca, otkad me je Elaida posetila, i skoro dve nedelje otkad si ti otkrila Pevaru i mene. Da Crni ađah zna za mene, već bih bila mrtva. Pevara i ja bile bismo mrtve pre nego što ste ti, Desina i Serin naletele na nas. Stoga, one ne znaju. Ni za jednu od nas. Priznajem da sam isprva bila prestravljena, ali sada sam povratila vlast nad sobom. Nema razloga da se vi ostale prema meni ponašate kao da sam polaznica“, tračak žestine narušio je spokoj, „i to tupava.“

„Moraćeš da popričaš sa Serin“, odgovori kratko Jukiri. Serin je na samom početku preuzela vođstvo – nakon četrdeset godina provedenih u Dvorani, Serin je bila veoma umešna u preuzimanju vođstva – a Jukiri nije imala namere da joj se suprotstavlja ako baš ne mora, ne bez predstavničkog uticaja, na koji pod tim okolnostima svakako nije mogla da se pozove. Bilo bi to isto kao da pokušava da se rve s lavinom. Ako Serin može da se ubedi, Pevara i Desina će promeniti mišljenje, a ona nikako neće ni pokušavati da se protivi. „Sad, kakva ti je to ta druga tajna? Pretpostavljam da jesi mislila na sastanak glava ađaha?“

Siejnino lice poprimi toliko tvrdoglav izraz da je Jukiri skoro očekivala da joj se uši priljube uz glavu kao kod mazge. A onda je u dahu izgovorila: „Da li je glava tvog ađaha uzela učešća u biranju Andaje za Dvoranu? Mislim, više nego obično?“

„Jeste“, oprezno odgovori Jukiri. Sve su bile sigurne da će Andaja jednoga dana ući u Dvoranu, možda za četrdeset ili pedeset godina, ali Seranča samo što je nije posvetila, a uobičajeni način izbora bila je rasprava dok se ne dođe do saglasnosti o dva ili tri moguća izbora, nakon čega bi usledilo tajno glasanje. Ali to je posao njenog ađaha, jednako tajni kao Serančino ime i titula.

„Znala sam.“ Siejn uzbuđeno klimnu, što za nju nije bilo uobičajeno ponašanje. „Serin kaže da je i Džulin postavljena ispred Smeđih, što izgleda nije njihov uobičajeni način biranja Predstavnice, a Desina isto to kaže za Suanu, mada je veoma oklevala da bilo šta kaže. Mislim da je možda Suana upravo glava Žutih. U svakom slučaju, prvi put je bila Predstavnica četrdeset godina, a znaš da nije uobičajeno da se prihvati stolica nakon što si toliko dugo Predstavnica. A Firejna je pre manje od deset godina odstupila s položaja Predstavnice Belih; niko nikada nije tako brzo ponovo ušao u Dvoranu. Povrh svega, Tejlin kaže da Zelene predlažu imena a da kapetan-general bira jednu, ali Ejdlorina je izabrala Rinu bez ikakvog predlaganja.“

Jukiri pođe za rukom da se ne namršti, ali samo za dlaku. Sve one imaju svoje sumnje i pretpostavke o tome ko predvodi druge ađaha, inače niko

nikada ne bi ni primetio ta sastajanja, ali izgovoriti ta imena tek tako u najboljem je slučaju bezobrazno. Svako sem Predstavnice zbog toga bi zaradio pokoru. Naravno, i ona i Siejn znale su za Ejdlornu. Pokušavajući da im se umili, Tejlin je istrtiljala sve tajne Zelenih a da je to niko nije ni pitao. Sve su osećale sramotu zbog toga, sem Tejlin. To je bar objasnilo zašto su Zelene bile onoliko besne kada je Ejdlorna išibana. Svejedno, kapetan-general je besmislena titula, pa mogu da budu Borbeni ađah koliko god hoće. Glavni činovnik bar opisuje ono što Seranča radi, na neki način.

Mejdani i njen Zaštitnik stajali su na samoj krivini hodnika i tiho razgovarali. Ali jedno od njih dvoje uvek je gledalo okolo. U suprotnom smeru i Bernajla je bila tik na rubu vidnog polja. Neprestano je okretala glavu pokušavajući da gleda Jukiri i Siejn i da istovremeno pazi da se neko ne približi. Kako se meškoltala s noge na nogu sigurno bi privukla pažnju, ali u današnje vreme sama sestra van odaja svog ađaha traži nevolje – i ona je toga bila svesna. Ovaj razgovor se mora ubrzo privesti kraju.

Jukiri diže prst. „Pet ađaha moralo je da izabere nove Predstavnice nakon što su se žene koje su imali u Dvorani pridružile pobunjenicama.“ Siejn klimnu, a Jukiri diže drugi prst. „Svi ti Ađasi odabrali su za Predstavnice žene koje nisu bile... logičan... izbor.“ Siejn ponovo klimnu. Diže se i treći prst. „Smeđe su morale da odaberu dve nove Predstavnice, ali nisi spomenula Šiven. Ima li nečeg...“ – Jukiri se kiselo nasmeši – „čudnog... u vezi s njom?“

„Ne, ako je verovati Serin, Šiven bi je verovatno zamenila kada je rešila da odstupi s položaja, ali...“

„Siejn, ako hoćeš da kažeš da su se glave ađaha *urotile* oko toga ko će ući u Dvoranu – a u životu nisam čula sumanutiju zamisao – ako to hoćeš da kažeš, zašto bi one odabrale pet neodgovarajućih žena i jednu koja to nije?“

„Da, to hoću da kažem. Pošto me vi neprestano držite zatvorenu, imala sam i više vremena za razmišljanje nego što sam mogla da utrošim. Džulin, Rina i Andaja potakle su me na razmišljanje, a zbog Firejne rešila sam se da proverim.“ Šta li je Siejn mislila pod tim da su je Andaja i one druge dve potakle na razmišljanje? O. Naravno: Rina i Andaja zapravo još nisu dovoljno stare da budu u Kuli. Običaj da se ne priča o godinama pretvorio se u naviku da se o njima i ne misli.

„Dve su mogle da budu slučajnost“, nastavi Siejn, „pa i tri, mada je u to malo teže poverovati, ali njih pet već je obrazac. Izuzev Plavih, Smeđi je bio jedini ađah čije su se dve Predstavnice pridružile pobunjenicama. Možda postoji neki razlog zbog kojeg su odabrali jednu neodgovarajuću predstavnicu i jednu koja to nije. Ali postoji obrazac, Jukiri – zagonetka – i bez obzira na to je li racionalna ili nije, nešto mi govori da bi nam bolje bilo da je rešimo

pre nego što pobunjenice stignu ovamo. Osećam se kao da mi je nečija ruka na ramenu, ali kad se okrenem vidim da nema nikoga.“

Teško je bilo poverovati u zamisao da su se glave ađaha uopšte urotile. A opet, pomislila je Jukiri, *urota Predstavnica potpuno je sumanutna i neverovatna, a ja sam u to do guše umešana*. A tu je i jednostavna činjenica da niko van ađaha ne bi trebalo da zna ko je poglavarka, ali glave ađaha su to ipak znale, protivno svim običajima. „Ako postoji nekakva zagonetka“, umorno reče, „imaćeš mnogo vremena da je rešiš. Pobunjenice ne mogu otići iz Murandije pre proleća, šta god da su saopštile ljudima, a marširanje uzvodno potrajaće mesecima, ako im pođe za rukom da toliko dugo održe svoju vojsku na okupu.“ Premda više nije sumnjala da će im to uspeti. „Vrati se u svoje odaje pre nego što nas neko vidi kako stojimo ovde ovako zaštićene – i razmišljaj o svojoj zagonetki“, kaza joj, ali ne neljubazno, i dodirnu je po ruci. „Moraćeš istrpeti da budeš pod prismotrom sve dok se sve ne uverimo da si bezbedna.“

Da Siejn nije Predstavnica, reklo bi se da se duri. „Ponovo ću popričati sa Serin“, reče ali svetlost saidara oko nje nestade.

Gledajući je kako prilazi Bernajli i kako njih dve odlaze niz zakrivljeni hodnik prema odajama ađaha, obe na oprezu kao košute kada su vukovi u lovu, Jukiri se osećala teško i mučno. Prava je šteta što pobunjenice ne mogu da stignu pre leta. To bi bar možda ponovo ujedinilo ađaha, pa sestre više ne bi morale da se preplašeno šunjaju po Beloj kuli. *Isto tako mogu priželjkivati da imam krila*, tužno je pomislila.

Rešena da ne dopusti da klone duhom, krenula je prema Mejdani i Leoninu. Čeka je Crna sestra koju treba da ispita, a ispitivanje je bar zagonetka koju ume da reši.

Gavinove oči naglo se otvoriše u mraku kada novi talas hladnog vazduha prolete kroz senik. Debeli kameni zidovi ambara obično su zadržavali najgore nalete noćne hladnoće, mada samo najgore. Ispod njega se čulo mrmljanje; niko nije zvučao uzbuđeno. Sklonio je šaku s balčaka mača pored sebe i zategao rukavice. Kao i ostali Omladinci, spavao je u svakom komadu odeće do kojeg je mogao da dođe. Verovatno je bilo vreme da se neki od ljudi oko njega probude da odu na stražu, ali on se već razbudio i čisto je sumnjao da će ponovo zaspati. U svakom slučaju, uvek je nemirno spavao, jer su ga mučili košmari i proganjale žene koje je voleo. Ne zna gde je Egvena, pa ni je li još živa. Ne zna ni hoće li mu oprostiti. Ustao je, a seno koje je nabacao preko sebe palo mu je s plašta. Prikopčao je pojas s mačem.